

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2567

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	1
1) รหัสและชื่อหลักสูตร	1
2) ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	1
3) จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร	1
4) รูปแบบของหลักสูตร	1
5) สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร	2
6) สถานที่จัดการเรียนการสอน	2
7. จุดเด่นของหลักสูตรที่เสนอปรับปรุงใหม่	2
7) อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา	2
หมวดที่ 2 ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้	4
1 ปรัชญา	5
2 ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล	5
3 วัตถุประสงค์	5
4 ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs)	6
5 รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	7
หมวดที่ 3 โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และหน่วยกิต	10
1 รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่สอดคล้องกับรายวิชา	11
2 โครงสร้างหลักสูตร	15
3 รายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร	15
4 ความหมายของเลขรหัสประจำรายวิชาที่ใช้ในหลักสูตร	17
5 ระบบการจัดการศึกษา	18
6 แผนการศึกษา	18
7 ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา (YLO)	20
หมวดที่ 4 การจัดการกระบวนการเรียนรู้	21
1 แผนการเรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาการของ SPOs และวิธีการวัดผล (Assessment Methods)	21

2	แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) สู่วิชา	24
3	องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา	25
4	ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการ หรือ งานวิจัย	25
หมวดที่ 5	การประเมินผลการเรียน และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา	27
1	วิธีการวัด (Assessment) ความสามารถ และหรือผลลัพธ์การเรียนรู้	27
2	กฎระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ในการให้คะแนน (เกรด)	29
3	เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร	30
หมวดที่ 6	ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารหลักสูตร	31
1	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร	31
2	งบประมาณตามแผน	32
3	ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	32
4	แผนการรับนักศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในระยะ 5 ปี	34
หมวดที่ 7	คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	35
1	คุณสมบัติของผู้เข้าการศึกษา	35
2	ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า	35
3	กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษา	35
หมวดที่ 8	การประกันคุณภาพหลักสูตร	37
1	ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง	37
2	โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร	38
3	แนวทางการจัดการเรียนการสอน	38
4	การประเมินผู้เรียน	39
5	บุคลากรสายวิชาการ	39
6	การบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน	40
7	สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน	41
8	ผลผลิตและผลลัพธ์	41
หมวดที่ 9	ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร	43
1	การวางแผนคุณภาพ	43
2	การบริหารความเสี่ยง	44

3 การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร	44
4 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร	44
5 การอุทธรณ์และการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา	45

ภาคผนวก

ก ตารางเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตรเดิมกับหลักสูตรปรับปรุง	47
ข ภาระงานสอนและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร	53
ข เอกสารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร	63
ค ตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่าง PLOs กับความต้องการ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร	70
ค ตารางกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	71
ฅ คำอธิบายรายวิชา	72
ง ตารางระบุความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (GA) กับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	78
จ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	79
ฉ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	80
ช ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2563	81

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2567

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : 25631868002365
ภาษาไทย : หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
ภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy Program in Buddhism and Philosophy

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ภาษาไทย ชื่อเต็ม : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (พุทธศาสนาและปรัชญา)
ชื่อย่อ : ป.ด. (พุทธศาสนาและปรัชญา)
ภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม : Doctor of Philosophy (Buddhism and Philosophy)
ชื่อย่อ : Ph.D. (Buddhism and Philosophy)

3. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

รวม 57 หน่วยกิต

4. รูปแบบของหลักสูตร

4.1 รูปแบบ หลักสูตรปริญญาเอก

ปริญญาเอก แผน 2.1

4.2 ภาษาที่ใช้

หลักสูตรจัดการศึกษาเป็นภาษาไทย

4.3 การรับนักศึกษา

รับนักศึกษาไทยและต่างประเทศที่ อ่าน เขียน ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

4.4 ความร่วมมือกับหน่วยงาน /สถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัย

4.5 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาสาขาวิชาเดียว

5. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ / เห็นชอบหลักสูตร

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567

กำหนดเปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567

เริ่มใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563

การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ ปรับปรุงมาจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563

ได้รับความเห็นชอบจากสภาวิชาการพิจารณาหลักสูตร ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันศุกร์ที่ 5 เดือน มกราคม พ.ศ. 2567

ได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ...../2567 เมื่อวันที่.....ที่ ..... เดือน..... พ.ศ. 2567

6. สถานที่จัดการเรียนการสอน

ในสถานที่ตั้ง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 103 วัดเจดีย์หลวง ถ. พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่

7. จุดเด่นของหลักสูตรที่เสนอปรับปรุงใหม่ คือ

- 1) เป็นหลักสูตรที่บูรณาการศาสตร์ทางพุทธศาสนาและปรัชญา และเป็นแบบ Outcome-based curriculum
- 2) เป็นหลักสูตรที่เป็นไปตามข้อกำหนดกรอบมาตรฐานทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่จัดอยู่ในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มที่ 4 คือ “กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา”
- 3) การจัดกลุ่มวิชาเฉพาะเพื่อส่งเสริมพัฒนาปัญญาและคุณธรรมที่เป็นจุดเน้นของสถาบันด้านการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมและส่งเสริมศักยภาพตามความสนใจของผู้เรียน
- 4) เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนบูรณาการและสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางพุทธศาสนาและปรัชญา

8. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- 1) อาจารย์ในสถาบันการศึกษา
- 2) รับราชการในกระทรวงวัฒนธรรม
- 3) รับราชการในกระทรวงศึกษาธิการ

- 4) เจ้าที่ของรัฐในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- 5) นักวิชาการอิสระ
- 6) เป็นพระสังฆาธิการในระดับบริหาร
- 7) ผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ
- 8) ใช้ร่วมกับทุกอาชีพที่นักศึกษาประกอบอาชีพอยู่ก่อน
- 9) ใช้เป็นฐานการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ
- 10) รับราชการทหาร อนุศาสนาจารย์

หมวดที่ 2 ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้

แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ฉบับปัจจุบัน ในยุทธศาสตร์ที่ 5 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสร้างเสริมคุณภาพชีวิตให้คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) จากการสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่เป็นนักธุรกิจพบว่า พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญในการเข้าใจระบบเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดีและสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจทำให้เกิดความทุกข์ ความเครียด ในการดำรงชีวิต จึงยิ่งต้องอาศัยพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคดิจิทัล ทุกอย่างมีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว (Disruptive Society) เป็นยุคสังคมยุคเปราะบาง (BANI) ผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิตจึงเห็นได้ว่า พระพุทธศาสนาและปรัชญานั้นเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเช่นนี้ ได้ดีที่สุดในเพราะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภายใน รวมไปถึงการอยู่ร่วมกันในพหุวัฒนธรรมโลกได้เป็นอย่างดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติเป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน เสริมความพยายามที่จะปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก โดยเฉพาะ 5 Ps ได้แก่ คนและสังคม (People) ความมั่งคั่งและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Prosperity) สิ่งแวดล้อม (Planet) สันติภาพและความสงบสุขเกี่ยวกับสันติภาพและสถาบันที่เข้มแข็ง (Peace) และหุ้นส่วนความร่วมมือ (Partnership) จำเป็นต้องอาศัยทักษะสมรรถนะ (Soft Skill) อันมีพระพุทธศาสนาเป็นฐาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนดกรอบมาตรฐาน การอุดมศึกษาทางด้านคุณธรรมจริยธรรม และยังกำหนดให้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อยู่ในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มที่ 4 คือ “กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา” จึงนับได้ว่าหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อตอบโจทย์ของกระทรวงและสถาบัน ในการใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนา สามารถ บูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ได้ในการศึกษาและการดำเนินชีวิต และสามารถแก้ปัญหาสังคม ทำให้สังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรมจนกลายเป็นค่านิยม ผ่านกระบวนการทางการศึกษา วิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีวิสัยทัศน์และว่า “ร่วมพัฒนาพลเมืองโลก ด้วยการผสานแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาที่มั่นคง ให้ดำรงอยู่ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของมนุษย์ในอนาคต” และมีพันธกิจที่ว่า “ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนา

แก่พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม” ในส่วนบัณฑิตวิทยาลัย มีปรัชญาว่า “ส่งเสริมศึกษา ค้นคว้าวิจัย เพื่อองค์ความรู้คู่คุณธรรม” และมีปณิธานว่า “ส่งเสริมศึกษา ค้นคว้า วิจัย ใช้คุณธรรมนำวิชาการ” ด้วยเหตุนี้หลักสูตรพุทธศาสนาและปรัชญาจึงจำเป็นหลักสูตรที่ทำให้วิสัยทัศน์ ปรัชญา ปณิธานของสถาบันถึงเป้าหมาย

1. ปรัชญา

จัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่กับพุทธศาสนาและปรัชญา มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้คู่คุณธรรม เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการรับผิดชอบต่อสังคม

2. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

การแสวงหาและต่อยอดแนวคิดทางการศึกษา เพื่อเติมเต็มองค์แห่งความรู้ใหม่เพื่อสร้างจุดเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้าใจ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน ก้าวผ่านความรู้ความเชื่อแบบมิติเดียว ตระหนักในความสำคัญของคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง

พุทธศาสนาและปรัชญาได้ทำหน้าที่พยุหคุณค่าทางด้านความคิด ความเชื่อ ตลอดทั้งภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของมนุษย์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังคงทำหน้าที่ของตนเองต่อไป ทิศทางการศึกษาของมนุษยชาติจะก้าวหน้าและดำเนินไปในทิศทางใด สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือผู้ชี้แนะแนวทางให้แก่สังคม ผู้ที่จะสามารถชี้แนะแนวทางการศึกษาได้ดีนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธศาสนาและปรัชญาเป็นอย่างดี จึงจะสามารถทำหน้าที่นั้นได้อย่างสมบูรณ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงคุณค่าของพุทธศาสนาและปรัชญาดังกล่าว จึงได้ให้ความสำคัญต่อการผลิตบัณฑิตที่ทรงความรู้และความสามารถทางพุทธศาสนาและปรัชญา สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถชี้นำสังคมสู่วิถีทางที่ถูกต้อง และเสริมสร้างสันติสุขแก่สังคมโลก จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะขยายการศึกษาในด้านพุทธศาสนาและปรัชญาให้กว้างขวางในสังคมมากยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตคณาจารย์บัณฑิตที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หลักพุทธศาสนาและปรัชญา ในการปรับใช้กับการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา ควบคุมคุณธรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคม
3. บูรณาการหลักพุทธศาสนาและปรัชญากับศาสตร์สมัยใหม่ ในรูปแบบส่งเสริมสังคมให้มีความสุข
4. สร้างองค์ความรู้ใหม่และนวัตกรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญา

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs)

เมื่อจบการศึกษาในหลักสูตรนี้ ผู้เรียนจะสามารถ “ทำ” “คิด” และ/หรือ “มีคุณลักษณะ” ดังต่อไปนี้

PLO 1 รอบรู้หลักพุทธศาสนาและปรัชญา ในการปรับใช้กับการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

Sub PLO 1.1 อธิบายหลักพุทธศาสนาและปรัชญาได้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องทางวิชาการ

Sub PLO 1.2 เสนอองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้

Sub PLO 1.3 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคมได้

PLO 2 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา ควบคุมคุณธรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคม

Sub PLO 2.1 นำองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาประยุกต์ใช้กับศาสตร์สมัยใหม่ได้

Sub PLO 2.2 ประเมินค่า ตัดสินความถูกต้องขององค์ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ตามแนวทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้

PLO 3 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยสู่นวัตกรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้

Sub PLO 3.1 สร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้

Sub PLO 3.2 พัฒนารูปแบบองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพุทธศาสนาและปรัชญาสู่นวัตกรรมการแก้ปัญหาสังคมได้

5. รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความรู้ (Knowledge)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Character)
PLO 1 รอบรู้หลักพุทธศาสนาและปรัชญา ในการปรับใช้กับการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน				
Sub PLO 1.1 อธิบายหลักพุทธศาสนาและปรัชญาได้ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องทางวิชาการ	1. เนื้อหาในพุทธศาสนาและปรัชญา 2. รู้ลักษณะศาสตร์สมัยใหม่	1. มีทักษะในการอธิบาย 2. มีทักษะในการจำแนกแนวคิดทฤษฎี	1. เคารพความเป็นศาสตร์อื่น 2. ไม่มีอคติ 3. ยึดความถูกต้อง	1. มีระบบคิดและมีเหตุผล 2. มีความจริงใจ 3. น่าเชื่อถือ
Sub PLO 1.2 เสนอองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้	1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพุทธบูรณาการ 2. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	1. ชำนาญในการออกแบบเครื่องมือวิจัยเชิงพุทธบูรณาการ	1. มีความซื่อสัตย์สุจริต 2. มีจริยธรรมในวิชาการ	1. มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีเหตุผล 2. ใช้ภาษาวิจัยได้อย่างถูกต้อง
Sub PLO 1.3 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคมได้	1. รู้วิถีคิดทางพุทธศาสนาและปรัชญา 2. เข้าใจการปรับความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญา	1. นำแนวคิดทางพุทธศาสนาและปรัชญา ไปใช้ในชีวิต 2. นำแนวคิดไปปรับใช้กับสังคม	1. มีความมั่นคงในความดีงาม 2. มีความยุติธรรม	1. เป็นบุคคลที่ครองตน มีเหตุผล 3. มีภาวะผู้นำทางปัญญา

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความรู้ (Knowledge)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Character)
PLO 2 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา ควบคู่คุณธรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคม				
Sub PLO 2.1 นำองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาประยุกต์ใช้กับศาสตร์สมัยใหม่ได้	1. ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ 2. ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญา 3.ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพุทธบูรณาการ	1. สามารถวิเคราะห์ศาสตร์สมัยใหม่ตามแนวพุทธศาสนาและปรัชญา 2. สามารถนำเสนอศาสตร์สมัยใหม่ตามแนวพุทธศาสนาและปรัชญา	1. มีความซื่อสัตย์สุจริต 2. มีจริยธรรมในวิชาการ	1.คิดอย่างเป็นระบบ 2.มีความใฝ่รู้
Sub PLO 2.2 ประเมินค่า ตัดสินความถูกต้องขององค์ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ตามแนวทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้	1. ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ 2. ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญา	1. รู้จักเลือกเฟ้นข้อมูล 2. มีความละเอียดถี่ถ้วน	1. มีความซื่อสัตย์สุจริต 2. มีจริยธรรมในวิชาการ	1.มีจิตอาสา 2.มีระบบคิดและมีเหตุผล
PLO 3 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยสู่นวัตกรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้				
Sub PLO 3.1 สร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้	1. ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ 2. ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญา	1.มีความคิดสร้างสรรค์ 2.มีทักษะในการทำวิจัยเชิงพุทธบูรณาการ	1. มีความซื่อสัตย์สุจริต 2. มีจริยธรรมในวิชาการ 3. มีไหวพริบปฏิภาณ	1. มีภาวะผู้นำทางปัญญา 2. นักวิจัยทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความรู้ (Knowledge)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Character)
	3.ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพุทธ บูรณาการ			
Sub PLO 3.2 พัฒนา รูปแบบองค์ความรู้จาก งานวิจัยด้านพุทธศาสนา และปรัชญาสู่นวัตกรรม การแก้ปัญหาสังคมได้	1.รูปแบบองค์ความรู้ใหม่ (MODEL) ประยุกต์จาก พระไตรปิฎก 2.นวัตกรรมการแก้ปัญหา	1.เชี่ยวชาญในการนำเสนอองค์ ความรู้ในการเผยแพร่ 2.มีความสามารถในการเผยแพร่ 3.มีความสามารถในการพัฒนา และแก้ปัญหา	1.มีจิตอาสา 2.มีมนุษยสัมพันธ์ 3.มีพรหมวิหารธรรม	1.เป็นผู้มีความรู้คู่ คุณธรรมตามหลักพุทธ ศาสนาและปรัชญา 2.เป็นผู้รักษาสีบทอดหลัก พุทธศาสนาและปรัชญา

หมวดที่ 3 โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และหน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 โดยแบ่งออกเป็น 2 แผน คือ แผน 1 แบบวิชาการ และแผน 2 แบบวิชาชีพที่เน้นการศึกษารายวิชาและการค้นคว้าอิสระเชิงประยุกต์ใช้ความรู้ในวิชาชีพ ทั้งนี้ ทั้ง 2 แผน มีความสอดคล้องกับ PLOs ที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการ จัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 มุ่งบริหารจัดการใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนามาพัฒนา ปัญญาและคุณธรรมในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาของบัณฑิตวิทยาลัยและปรัชญาของหลักสูตร

ระบบการศึกษาแผน 1 แบบวิชาการนั้นกำหนดให้ผู้เข้าศึกษาเข้าเรียนรายวิชาบังคับประจำ สถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนาและทำคุณิพนธ์ ส่วนระบบการศึกษาแผน 2 นั้น หลักสูตรได้ แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้ 1) หมวดรายวิชาที่เปิดกว้างสำหรับผู้ไม่มีฐานทางพระพุทธศาสนาได้เข้ามา ศึกษา 2) หมวดรายวิชาเสริมพื้นฐานทางด้านภาษาที่จำเป็นต่อการศึกษาพระพุทธศาสนา 3) หมวด รายวิชาบังคับสำหรับสถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้ทุกหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา ได้เรียนรู้สิ่งจำเป็นต่อการสร้างอัตลักษณ์ของสถาบัน 4) หมวดรายวิชาเอกทางด้านพระพุทธศาสนา 5) หมวดรายวิชาเลือกเพื่อให้เลือกรายวิชาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละปีการศึกษา และ 6) คุณิพนธ์เพื่อมุ่งสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ตอบโจทย์สังคมโดยมีหลักพระพุทธศาสนาใน พระไตรปิฎกเป็นฐาน จึงจัดโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และหน่วยกิต ดังนี้

1. รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่สอดคล้องกับรายวิชา

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความรู้ (Knowledge)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Character)	รายวิชา (Subjects)
PLO 1 รอบรู้หลักพุทธศาสนาและปรัชญา ในการปรับใช้กับการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
Sub PLO 1.1 อธิบายหลักพุทธศาสนาและปรัชญาได้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องทางวิชาการ	1. เนื้อหาพระไตรปิฎกในแง่มุมต่าง ๆ 2. ลักษณะศาสตร์สมัยใหม่	1. แยกแยะและออกแบบพุทธธรรมให้เป็นระบบ 2. บูรณาการพุทธศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ 3. วางกรอบตรงตามประเด็นปัญหา	1. เคารพความเป็นศาสตร์อื่น 2. ไม่มีอคติในการออกแบบ 3. ยึดความถูกต้อง	1. มีระบบคิดและมีเหตุผล 2. มีความจริงใจ 3. น่าเชื่อถือ	GS 62101 สัมมนาพุทธปรัชญา GS 62204 สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก
Sub PLO 1.2 เสนอองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้	1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพุทธบูรณาการและกระบวนการวิจัยทางสังคม 2. เทคนิคการใช้ภาษาทางการวิจัยแบบสหวิทยาการ	1. ชำนาญในการออกแบบเครื่องมือวิจัยเชิงบูรณาการ	1. เอาใจเขามาใส่ใจเราในการทำงานวิจัย 2. อดทนต่อการทำงานเชิงการรอเวลา	1. มีเหตุผลในการทำงาน 2. ใช้ภาษาวิจัยได้อย่างถูกต้อง	GS 62206 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ GS 62103 ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาและปรัชญา

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความรู้ (Knowledge)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Character)	รายวิชา (Subjects)
Sub PLO 1.3 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทางพุทธศาสนาและ ปรัชญาเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตและการรับใช้ สังคมได้	1. ระบบชุดความรู้และ การสร้างนวัตกรรม 2. เข้าใจศาสตร์วิจัย ทางพุทธศาสนาและ ปรัชญา 3. ประเด็นพัฒนาสังคม	1. บริหารจัดการระบบ ด้วยวิธีวิจัยที่ตรง เป้าหมาย 2. วิจัยและพัฒนา สังคมด้วยพุทธธรรม	1. ปฏิบัติตามเงื่อนไข วิจัยในคน 2. อดทนต่อความ ขัดแย้งจากการทำวิจัย 3. อดทนต่อการ ทำงาน	1. นักวิจัยเชิงพุทธ ปรัชญา 2. ไม่ทิ้งงาน 3. เข้าใจสถานการณ์ และปฏิบัติต่อผู้อื่น ด้วยความเป็นมิตร	GS 62308 สัมมนากระบวนการทัศน์ ทางปรัชญา GS 62103 ภาษาบาลีและ ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพุทธ ศาสนาและปรัชญา
PLO 2 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา ควบคู่คุณธรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคม					
Sub PLO 2.1 นำองค์ ความรู้ทางพุทธศาสนา และปรัชญาประยุกต์ใช้ กับศาสตร์สมัยใหม่ได้	1. วิเคราะห์ปัญหา ศีลธรรม จริยธรรมได้ อย่างถูกต้อง ชัดเจน 2. แยกแยะประเด็น ปัญหาอย่างเป็นระบบ 3. จัดกรอบปัญหาให้ เป็นหมวดหมู่	1. บริหารจัดการระบบ ปฏิบัติการปัญหาทั้ง ตรงวิธีการแก้ที่มี มากกว่าหนึ่ง 2. วางแผนให้เป็นที่ ตามกรอบเวลา	1. ซื่อสัตย์และมีสัจจะ ต่อหน้าที่ 2. เสียสละ 3. มีพรหมวิหาร คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา	1. เสมอต้นเสมอ ปลาย 2. ตรงต่อเวลา 3. รับผิดชอบ 4. รอบคอบ 5. เป็นมิตร	GS 62308 สัมมนากระบวนการทัศน์ ทางปรัชญา GS 62413 สัมมนาพุทธนวัตกรรมการ
Sub PLO 2.2 ประเมินค่า	1. สถานที่ การติดต่อ หน่วยงาน องค์กร	1. คล่องแคล่วในการ ประสานงาน	1. จิตเมตตา กรุณาต่อ ผู้อื่นที่จะแก้ไข	1. ให้เกียรติและ เคารพผู้อื่น	GS 62205 ทฤษฎีและการปฏิบัติ กรรมฐาน

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความรู้ (Knowledge)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Character)	รายวิชา (Subjects)
ตัดสินใจถูกต้องขององค์ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ตามแนวทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้	บุคคลทั้งในและต่างประเทศ 2. ปัญหาสังคมในมิติต่าง ๆ 3. ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละบริบท	2. เชี่ยวชาญการจับประเด็นปัญหา การตั้งโจทย์ และการใช้เครื่องมือแก้ไข	2. เปิดใจรับฟังผู้อื่น 3. ชมอารมณ์ชอบใจ ไม่ชอบใจ	2. มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น 3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตร	GS 62412 สัมมนาอารยธรรมปริวรรตศาสตร์
PLO 3 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยสุนัตกรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้					
Sub PLO 3.1 สร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้	1. ภาวะผู้นำแนวพุทธ 2. หลักปัญหาในพระพุทธานุชา 3. บทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคม 4. แนวคิดทฤษฎีการช่วยเหลือสังคม (CSR)	1. คล่องแคล่วในการแก้ไขปัญหามีภาวะผู้นำ 2. บริหารจัดการโครงการ (Project Based Management Competency)	1. มีปัญญา 2. มีความอดทน 3. มีมโนสำนึกต่อสังคม 4. มีความอดทน 5. มีไหวพริบปฏิภาณ 6. จริงใจ	1. มีภาวะผู้นำทางปัญญา 2. ตื่นตัว (Active) 3. รับผิดชอบ 4. ไม่เครียดและใช้ภาษาได้เข้าใจ	GS 62206 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ GS 61415 การบริหารจัดการชีวิตวิถีพุทธ GS 62307 สัมมนาปรัชญา ศิลปวัฒนธรรม
Sub PLO 3.2 พัฒนารูปแบบองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพุทธศาสนา	1. หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับคุณค่าของคน	1. เชี่ยวชาญการยกตัวอย่างในพระไตรปิฎก	1. มีวจีสัจจิต	1. ใช้ภาษาได้ไพเราะ 2. โอบอ้อมอารี	GS 62206 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ GS 62413 สัมมนาพุทธนวัตกรรม

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความรู้ (Knowledge)	ทักษะ (Skills)	จริยธรรม (Ethics)	ลักษณะบุคคล (Character)	รายวิชา (Subjects)
และปรัชญาสู่นวัตกรรม การแก้ปัญหาสังคมได้	2. กระบวนเรียนรู้ คุณค่าของคนตามแนว พระพุทธศาสนา	2. มีเทคนิคการเล่า เรื่องเกี่ยวกับคุณค่า ของคนตามแนว พระพุทธศาสนา	2. มีพรหมวิหาร คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา		

2. โครงสร้างหลักสูตร

2.1 จำนวนหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 57 หน่วยกิต

2.2 โครงสร้างหลักสูตร

รายการ	จำนวนหน่วยกิต
	แผน 2.1
รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)	(9)
รายวิชาเรียน (Course work)	21
- รายวิชาบังคับ (Core Courses)	9
- รายวิชาเอก (Required Courses)	9
- รายวิชาเลือก (Elective Courses)	3
ดุชฎินิพนธ์ (Dissertation)	36
จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	57

หมายเหตุ : นักศึกษาทั้ง แผน 2.1 ต้องสอบวัดคุณสมบัติ ให้ผ่านในระดับ S (Satisfactory)

3. รายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ปรับปรุง พ.ศ.2567
มีรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

1) รายวิชาพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต

นักศึกษาต้องเรียนวิชาพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต ดังต่อไปนี้

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62101	สัมมนาพุทธปรัชญา Seminar on Buddhist Philosophy	(3) (3-0-6)
GS 62102	สัมมนาปัญหาทางปรัชญา Seminar on Philosophical Problems	(3) (3-0-6)
GS 62103	ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา พุทธศาสนาและปรัชญา Pali and English for the study of Buddhism and philosophy	(3) (3-0-6)

2) รายวิชาบังคับ

นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาบังคับ จำนวน 9 หน่วยกิต ดังต่อไปนี้

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62204	สัมมนาสาระัตถะในพระไตรปิฎก Seminar on Essential in Tipitaka	3 (3-0-6)
GS 62205	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation	3 (3-0-6)
GS 62206	ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ Integrated Research Methodology	3 (3-0-6)

3) รายวิชาเอก

นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาเอก จำนวน 9 หน่วยกิต ดังต่อไปนี้

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62307	สัมมนาปรัชญาศิลปวัฒนธรรม Seminar on Philosophy of Arts and Culture	3 (3-0-6)
GS 62308	สัมมนากระบวนทัศน์ทางปรัชญา Seminar on Philosophical Paradigm	3 (3-0-6)
GS 62309	สัมมนาพุทธธรรมประยุกต์ Seminar on Applied Buddhadhamma	3 (3-0-6)

4) รายวิชาเลือก

นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ดังต่อไปนี้

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62410	การเขียนบทความวิชาการทางพุทธศาสนาและปรัชญา Writing academic articles on Buddhism and philosophy	3 (3-0-6)
GS 62411	สัมมนาปรัชญาการศึกษา Seminar on Philosophy of Education	3 (3-0-6)
GS 62412	สัมมนาอรรถปริวรรตศาสตร์ Seminar on Interpretation	3 (3-0-6)
GS 62413	สัมมนาพุทธนวัตกรรม Seminar on Buddhist Innovation	3 (3-0-6)

GS 62414 สัมมนาปรัชญาสุวรรณหุมิ 3 (3-0-6)
Seminar on Suvarnabhumi Philosophy

5) ดุษฎีนิพนธ์

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62515	ดุษฎีนิพนธ์ แผน 2.1 Dissertation Plan 2.1	36

4. ความหมายของเลขรหัสประจำรายวิชาที่ใช้ในหลักสูตร

ลำดับอักษรเลขรหัส	อักษรเลขรหัส	ความหมาย
อักษร	GS	บัณฑิตวิทยาลัย
เลขลำดับที่ 1	6	ระดับปริญญาเอก
เลขลำดับที่ 2	2	สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
เลขลำดับที่ 3	1	วิชาพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต
เลขลำดับที่ 3	2	วิชาบังคับ
เลขลำดับที่ 3	3	วิชาเอก
เลขลำดับที่ 3	4	วิชาเลือก
เลขลำดับที่ 3	5	ดุษฎีนิพนธ์
เลขลำดับที่ 4-5	01	ลำดับวิชา

*ตัวอย่าง GS 62101 หมายถึง สัมมนาพุทธปรัชญา

หมายเหตุ : GS หมายถึง บัณฑิตวิทยาลัย

เลข 6 หมายถึง ระดับปริญญาเอก

เลข 2 หมายถึง สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

เลข 1 หมายถึง วิชาพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต

เลข 01 หมายถึง ลำดับวิชาที่ 1

อักษรเลขรหัสหน่วยกิต เช่น น (บ-ป-ต)

3 (3-0-6)

หมายถึง 3 หน่วยกิต

3 บรรยาย 3 ชั่วโมง

0 ไม่มีปฏิบัติ

6 ศึกษาด้วยตนเอง 6 ชั่วโมง

5. ระบบการจัดการศึกษา

5.1 ระบบ

- ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ และมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ....

5.2 วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

- วัน – เวลาราชการปกติ
ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม
ภาคการศึกษาที่ 2 เดือน พฤศจิกายน – เดือนมีนาคม
- นอกวัน – เวลาราชการ เรียนวันเสาร์ – อาทิตย์
ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม
ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน – เดือนมีนาคม

5.3 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ไม่มี

5.4 ระบบจัดการศึกษา

- แบบชั้นเรียน

5.5 การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

การเทียบโอนหน่วยกิต และรายวิชา ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำหลักสูตรและคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และต้องเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

6. แผนการศึกษา

การจัดแผนการศึกษาในแต่ละปี กำหนดให้ต้องเรียงลำดับรายวิชาตามลำดับความสำคัญของรายวิชาวิชาที่จำเป็นต่อผู้เข้าศึกษา แต่ละรายวิชาที่เรียนในแต่ละปีนำไปสู่การบรรลุ YLOs และภายหลังจากสิ้นสุดในทุกรายวิชาบังคับ และตลอดหลักสูตร นักศึกษาทุกคนจะต้องบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรที่กำหนดทุกข้อ โดยมีแผนการจัดการศึกษา ดังนี้

แผนการศึกษา แผน 2.1

ชั้นปีที่ 1/1					
รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต	บ	ป	ต
GS 62101	สัมมนาพุทธปรัชญา*	(3)	3	0	6
GS 62102	สัมมนาปัญหาทางปรัชญา*	(3)	3	0	6
GS 62204	สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	3	3	0	6
GS 62206	ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ	3	3	0	6
	รวม	6	-	-	-

หมายเหตุ * ไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ 1/2					
รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต	บ	ป	ต
GS 62103	ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา พุทธศาสนาและปรัชญา*	(3)	3	0	6
GS 62206	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	3	3	0	6
GS 62308	สัมมนากระบวนการทัศน์ทางปรัชญา	3	3	0	6
GS 62309	สัมมนาพุทธธรรมประยุกต์	3	3	0	6
	รวม	9	-	-	-

หมายเหตุ * ไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ 2/1					
รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต	บ	ป	ต
GS 62307	สัมมนาปรัชญาศิลปวัฒนธรรม	3	3	0	6
GS xxxxx	รายวิชาเลือก	3	3	0	6
	รวม	6	-	-	-

ชั้นปีที่ 2/2		
รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62515	ดุขฉินิพนธ์ เข้าร่วมสัมมนาดุขฉินิพนธ์ ติดตาม ความก้าวหน้า ของการเขียนดุขฉินิพนธ์	12
	รวม	12

ชั้นปีที่ 3/1		
รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62515	ดุซกฏินิพนธ์ เข้าร่วมสัมมนาดุซกฏินิพนธ์ ติดตาม ความก้าวหน้า ของการเขียนดุซกฏินิพนธ์	12
	รวม	12

ชั้นปีที่ 3/2		
รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62515	ดุซกฏินิพนธ์ เข้าร่วมสัมมนาดุซกฏินิพนธ์ ติดตาม ความก้าวหน้า ของการเขียนดุซกฏินิพนธ์	12
	รวม	12

7. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา YLO

ชั้นปีที่	ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา
1	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสามารถนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มาสร้างเป็นองค์ความรู้และเป็นหลักการปฏิบัติในสังคมได้ - มีความสามารถนำแนวคิดทฤษฎีทางปรัชญา มาสร้างเป็นองค์ความรู้และเป็นหลักการปฏิบัติในสังคมได้ - มีทักษะใช้สื่อเทคโนโลยี แก้ไขปัญหาทางศีลธรรมจริยธรรม มีทักษะใช้สื่อเทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้จากการวิจัย
2	<ul style="list-style-type: none"> - มีคุณธรรมเสียสละแบ่งปันสิ่งของและให้คำแนะนำผู้อื่นอย่างมีระบบคิด - มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมสังคมผ่านกระบวนการวิจัย
3	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบต่อสังคมและกล้าตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นบนฐานวิจัย - เป็นนักบริหารจัดการปัญหาที่มีความเป็นกัลยาณมิตร นำเลื่อมใสตามแนวพุทธศาสน์วิธี

หมวดที่ 4 การจัดการกระบวนการเรียนรู้

1. แผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการของ SPLOs และวิธีการวัดผล (Assessment Methods)

พัฒนาการการเรียนรู้ของ PLO (SPLOs)	วิธีการจัดการเรียนการสอน (Learning Pedagogy)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)
PLO 1 รอบรู้หลักพุทธศาสนาและปรัชญา ในการปรับใช้กับการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน		
Sub PLO 1.1 อธิบายหลักพุทธศาสนาและปรัชญาได้ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องทางวิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> - การสอนโดยใช้วิธี Critical Thinking - การสอนโดยใช้การบรรยายเชิงโต้ตอบเป็นฐาน (Interactive Lecture Based Learning) - สอนโดยใช้โครงการ (Analytical Lecture Based Project) 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายประกอบสื่อ - คิดโครงการจากบริบทในพระไตรปิฎก - ร่วมกันวิเคราะห์ศาสตร์สมัยใหม่ - ลงมือปฏิบัติจนเกิดนวัตกรรมเชิงเอกสาร โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ
Sub PLO 1.2 เสนอองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้	<ul style="list-style-type: none"> - สอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นฐาน (Interactive Lecture Based Research) 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายประกอบสื่อ - คิดโครงการจากบริบทในพระไตรปิฎก - ร่วมกันวิเคราะห์ศาสตร์สมัยใหม่ - ลงมือปฏิบัติจนเกิดนวัตกรรมเชิงเอกสาร โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ - ประเมินจากนวัตกรรมที่นำไปใช้จนเกิดประโยชน์ในพื้นที่

พัฒนาการการเรียนรู้ ของ PLO (SPLOs)	วิธีการเรียนการสอน (Learning Pedagogy)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)
Sub PLO 1.3 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทางพุทธศาสนาและ ปรัชญาเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตและการรับ ใช้สังคมได้	- สอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นฐาน (Active Based Research)	- ฝึกสร้างชุดความรู้จากการ วิจัย - ลงพื้นที่ตามบริบท พระไตรปิฎก - ประเมินจากนวัตกรรมที่ นำไปใช้จนเกิดประโยชน์ใน พื้นที่
PLO 2 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา ควบคู่คุณธรรมเพื่อ การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคม		
Sub PLO 2.1 นำองค์ความรู้ทางพุทธ ศาสนาและปรัชญา ประยุกต์ใช้กับศาสตร์ สมัยใหม่ได้	- การสอนโดยใช้วิธี Critical Thinking - การสอนโดยใช้การบรรยายเชิง โต้ตอบเป็นฐาน (Interactive Lecture Based Learning) - การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) - การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) - การสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case Based Learning)	- สร้างการมีส่วนร่วมในสังคม - ตั้งประเด็นปัญหาที่ต้องการ แก้ไข - ลงพื้นที่ตามบริบท พระไตรปิฎก - ลงพื้นที่ตามประเด็นปัญหา ที่ปรากฏ - ใช้เครื่องมือวิจัยในการหา คำตอบและแนวทางแก้ไข
Sub PLO 2.2 ประเมินค่า ตัดสิน ความถูกต้องขององค์ ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ ตามแนวทางพุทธ ศาสนาและปรัชญาได้	- สอนโดยใช้โครงการ (Analytical Lecture Based Project) - สอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นฐาน (Interactive Lecture Based Research) - การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) - การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)	- สร้างเครื่องมือวิจัย - การลงพื้นที่แสวงหา แนวทางแก้ปัญหาจากผู้มี ความรู้ (Tacit Resolution of problems) - ร่วมมือกับ สถาบันการศึกษา ต่างประเทศในการแสวงหา แนวทางแก้ปัญหา

พัฒนาการการเรียนรู้ ของ PLO (SPLOs)	วิธีการเรียนการสอน (Learning Pedagogy)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)
PLO 3 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยสู่นวัตกรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้		
Sub PLO 3.1 สร้าง องค์ความรู้ใหม่จาก งานวิจัยทางพุทธ ศาสนาและปรัชญาได้	- การสอนโดยใช้วิธี Critical Thinking - การสอนโดยการสร้างบทบาทสมมติ (Role Playing Based Learning) - สอนโดยใช้โครงการ (Analytical Lecture Based Project)	- ลงพื้นที่ - กำหนดบทบาทให้นักศึกษา ทำงานร่วมกับชุมชน
Sub PLO 3.2 พัฒนา องค์ความรู้ใหม่จาก งานวิจัยด้านพุทธ ศาสนาและปรัชญาสู่ การแก้ปัญหาสังคมได้	- การสอนโดยใช้วิธี Critical Thinking - การสอนโดยใช้การบรรยายเชิง โต้ตอบเป็นฐาน (Interactive Lecture Based Learning) - สอนโดยใช้วิธีเล่าเรื่อง (Story Telling)	- การบรรยายประกอบสื่อ - คิดโครงการจากบริบทใน พระไตรปิฎก - ออกรายการวิทยุ/โทรทัศน์ - ทำสื่อเล่าเรื่อง

2. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) สู่วิชา (Curriculum Mapping)

I หมายถึง Introductory

R หมายถึง Reinforce

M หมายถึง Mastery

ระดับความผูกพันระหว่างรายวิชากับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (levels of engagement)

Introductory (I): รายวิชาที่สอนหลักการพื้นฐานหรือฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะที่สูงขึ้นที่สอดคล้องกับ PLOs

Reinforce (R): รายวิชาที่สอนหลักการขั้นสูงขึ้นหรือสนับสนุนให้นักศึกษาฝึกฝนทักษะที่สูงขึ้นจากระดับพื้นฐานที่จำเป็นต่อการบรรลุ PLOs

Mastery (M): รายวิชาที่สอนเนื้อหาเชิงลึกและเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะที่สูงขึ้นตามที่ PLOs กำหนด

รายวิชา / ชุดวิชา และ หน่วยกิต	ชั้นปีที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร		
		PLO1	PLO2	PLO3
รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)				
GS 62101 สัมมนาพุทธปรัชญา	1	I	I	I
GS 62102 สัมมนาปัญหาทางปรัชญา	1	R	R	R
GS 62103 ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา พุทธศาสนาและปรัชญา	1	R	R	R
รายวิชาวิชาบังคับ				
GS 62204 สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	1	M	R	R
GS 62205 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	1	R	M	I
GS 62206 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ	1	M	M	M
รายวิชาเอก				
GS 62307 สัมมนาปรัชญาศิลปวัฒนธรรม	2	R	M	M
GS 62308 สัมมนากระบวนการทัศน์ทางปรัชญา	2	R	M	I
GS 62309 สัมมนาพุทธธรรมประยุกต์	2	R	M	I
รายวิชาวิชาเลือก				
GS 62410 การเขียนบทความวิชาการทางพุทธ ศาสนาและปรัชญา	2	I	R	I

GS 62411	สัมมนาปรัชญาการศึกษา	2	I	M	R
GS 62412	สัมมนาอรรถปริวรรตศาสตร์	2	R	R	I
GS 62413	สัมมนาพุทธนวัตกรรม	2	R	R	I
GS 62414	สัมมนาปรัชญาสุวรรณภูมิ	2	R	R	I
รายวิชาดุขุณินพนธ์					
GS 62515	ดุขุณินพนธ์ แผน 2.1	1	M	M	M

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา

3.1 ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ 2 ของปีการศึกษา

หลักสูตรนี้ได้กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเข้ารับการอบรมกรรมฐานตลอดหลักสูตร เป็นระยะเวลา 15 วัน ตามระเบียบมหาวิทยาลัย

3.2 การเตรียมการ

1. นักศึกษาต้องได้รับการปฐมนิเทศการออกปฏิบัติกรรมฐาน
2. จัดเตรียมอุปกรณ์การปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย
3. นิมนต์พระวิปัสสนาจารย์ให้ความรู้และการปฏิบัติตามเวลาที่กำหนดในแต่ละวัน

3.3 การประเมินผล

1. ประเมินด้วยเกณฑ์การเข้าปฏิบัติตามเวลา
2. ประเมินจากพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างปฏิบัติกรรมฐาน
3. ประเมินด้วยการสอบอารมณ์จากพระวิปัสสนาจารย์
4. ประเมินจากความพึงพอใจและกระบวนการเปลี่ยนแปลง

4. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการ หรือ งานวิจัย

4.1 ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษาที่ 2 (ตามแผนการศึกษา)

นักศึกษาแผน 2.1 ต้องสอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำดุขุณินพนธ์ได้เมื่อผ่านไปแล้ว 2 ภาคการศึกษา เป็นต้นไป

4.2 การเตรียมการ

- 1) อาจารย์ประจำวิชาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำดุขุณินพนธ์ โดยให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวข้อที่นักศึกษาสนใจ
- 2) อาจารย์ที่ปรึกษาจัดตารางเวลาการให้คำปรึกษาและการติดตามการทำงานของนักศึกษา

3) นักศึกษามีคู่มือการทำดุขฎีนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย และอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน

4.3 การประเมินผล

กระบวนการประเมินผล กลไกการทวนสอบมาตรฐานมีดังนี้

- 1) ประเมินคุณภาพโครงสร้างดุขฎีนิพนธ์ โดยอาจารย์ประจำวิชาและอาจารย์ที่ปรึกษา
- 2) ประเมินความก้าวหน้าในระหว่างการทำดุขฎีนิพนธ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษากำหนดให้นักศึกษารายงานความก้าวหน้าทุกบทและให้บันทึกไว้ในสมุดรายงานความก้าวหน้าดุขฎีนิพนธ์ และมีลายเซ็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง
- 3) ประเมินผลความเรียบร้อยของดุขฎีนิพนธ์ให้เป็นไปตาม Format ระเบียบวิธีวิจัยและคู่มือการทำดุขฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และหรือสารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย โดยผ่านประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตรพุทธศาสนาและปรัชญาก่อนขึ้นสอบป้องกันดุขฎีนิพนธ์
- 4) ก่อนที่นักศึกษาจะสอบป้องกันดุขฎีนิพนธ์ นักศึกษาต้องนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดขึ้น หรือที่สถาบันการศึกษาอื่นจัดขึ้นก็ได้เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย
- 5) ประเมินผลขั้นตอนสุดท้าย คือ การเข้าสอบปากเปล่า (Oral Examination) โดยนักศึกษานำเสนอผลการวิจัยให้แก่คณะกรรมการสอบดุขฎีนิพนธ์ที่ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัย รวมทั้งหมด 5 รูป/คน รวมอาจารย์ที่ปรึกษามีผลการสอบเป็น ดีมาก (Very Good) ดี (Good) ผ่าน (Pass) และตก (Fail) เป็นเกณฑ์ 4 ระดับ
- 6) นักศึกษาหลักสูตร แผน 2.1 สำหรับผลงานดุขฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุขฎีนิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อย่างน้อย 1 เรื่อง

หมวดที่ 5 การประเมินผลการเรียน และ เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

1. วิธีการวัด (Assessment) ความสามารถและหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ (Ability and PLOs)

การวัดและประเมินผลนักศึกษา หลักสูตรได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ดังนี้

1.1 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลรายวิชาต่าง ๆ โดยให้ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) ที่กำหนดไว้ในรายวิชาของตน

1.2 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล นักศึกษาก่อนจบการศึกษา โดยหลักสูตรดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)

1.3 มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทุกภาคการศึกษา

พัฒนาการการเรียนรู้ของ PLO (SPLOs)	การดำเนินการผ่านการทำงานจริงที่ทำให้ผู้เรียนได้ตามเป้าหมายของรายวิชาในแต่ละ SPLOs (Performance Tasks: Through what authentic performance tasks will learner demonstrate the desired SPLOs)	วิธีการประเมินผล By what criteria will SPLOs be judged?
PLO 1 รอบรู้หลักพุทธศาสนาและปรัชญา ในการปรับใช้กับการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน		
Sub PLO 1.1 อธิบายหลักพุทธศาสนาและปรัชญาได้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องทางวิชาการ	นักศึกษาสามารถแยกแยะและออกแบบพุทธธรรมให้เป็นระบบ บูรณาการพุทธศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และวางกรอบตรงตามประเด็นปัญหาได้	- การสอบข้อเขียน - การวิเคราะห์โจทย์และสถานการณ์ - การซักถาม/สัมภาษณ์
Sub PLO 1.2 เสนอองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้	นักศึกษาสามารถออกแบบเครื่องมือวิจัยเชิงบูรณาการโดยใช้พุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ได้	- การตรวจผลงาน - การซักถาม/สัมภาษณ์
Sub PLO 1.3 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและ	นักศึกษาสามารถบริหารจัดการระบบด้วยวิธีวิจัยที่ตรงเป้าหมายอันนำไปสู่การพัฒนาสังคมด้วยพุทธธรรมได้	- การตรวจลำดับ - การวิเคราะห์โจทย์และสถานการณ์

พัฒนาการการเรียนรู้ของ PLO (SPLOs)	การดำเนินการผ่านการทำงานจริงที่ทำให้ผู้เรียนได้ตามเป้าหมายของรายวิชาในแต่ละ SPLOs (Performance Tasks: Through what authentic performance tasks will learner demonstrate the desired SPLOs)	วิธีการประเมินผล By what criteria will SPLOs be judged?
ปรัชญาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคมได้		
PLO 2 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา ควบคุมคุณธรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับใช้สังคม		
Sub PLO 2.1 นำองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาและปรัชญาประยุกต์ใช้กับศาสตร์สมัยใหม่ได้	นักศึกษาสามารถบริหารจัดการระบบปฏิบัติการปัญหาที่ตรงวิธีการแก้ที่มีมากกว่าหนึ่ง (Multi-solution) ให้เป็นไปตามกรอบเวลา	<ul style="list-style-type: none"> - การจับเวลา - ปัญหาได้รับการแก้ไข - ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักพุทธธรรม
Sub PLO 2.2 ประเมินค่า ตัดสินความถูกต้องขององค์ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่ตามแนวทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้	นักศึกษาสามารถประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา สามารถจับประเด็นปัญหา ตั้งโจทย์ และการใช้เครื่องมือแก้ไขปัญหาได้	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตพฤติกรรม - การวิเคราะห์โจทย์และสถานการณ์ - การเก็บหลักฐานและความถูกต้อง - การซักถาม/สัมภาษณ์
PLO 3 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยสู่นวัตกรรมทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้		
Sub PLO 3.1 สร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยทางพุทธศาสนาและปรัชญาได้	นักศึกษาแสดงภาวะผู้นำในการบริหารจัดการโครงการ (Project Based Management Competency) ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตพฤติกรรม - การซักถาม/สัมภาษณ์ - แบบประเมินความพึงพอใจ - แบบประเมินกระบวนการเรียนรู้
Sub PLO 3.2 พัฒนารูปแบบองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพุทธศาสนา	นักศึกษาสามารถยกตัวอย่างในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของความเป็นคน และเล่าเรื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บหลักฐานและความถูกต้อง - การซักถาม/สัมภาษณ์

พัฒนาการการเรียนรู้ของ PLO (SPLOs)	การดำเนินการผ่านการทำงานจริงที่ทำให้ผู้เรียนได้ตามเป้าหมายของรายวิชาในแต่ละ SPLOs (Performance Tasks: Through what authentic performance tasks will learner demonstrate the desired SPLOs)	วิธีการประเมินผล By what criteria will SPLOs be judged?
และปรัชญาสู่วัตถุกรรมการแก้ปัญหาสังคมได้	เกี่ยวกับคุณค่าของคนตามแนวพระพุทธศาสนาได้อย่างน่าสนใจทั้งผ่านภาษาพูดและภาษาเขียน	- แบบประเมินความพึงพอใจ

2. ภาวะเทียบ หรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

ภาวะเทียบ หรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด) นั้นให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2563

ระบบการประเมินผล การประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาให้กระทำเป็นระดับขั้น ซึ่งมีความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

ระดับ คะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่า ระดับ คะแนน	Bloom's Taxonomy/พหุสูตร		
			พุทธิพิสัย (Cognitive Domain)	จิตพิสัย (Affective Domain)	ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.00	สร้างสรรค์ นวัตกรรมได้	ภาวะผู้นำทาง ความคิด	ทำได้เหมือน ธรรมชาติ
B+	ดีมาก (Very good)	3.50	วิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ นำความรู้ไปใช้ได้	จัดระบบได้ เลือกใช้ได้ ประเมินผล	ทำอย่างสร้างสรรค์ ต่อเนื่อง
B	ดี (Good)	3.00	นำความรู้ไปใช้ได้	เกิดค่านิยม	ทำเพื่อความถูกต้อง
C+	ค่อนข้างดี (Above average)	2.50	เข้าใจได้	การตอบสนอง	ทำตามคำสั่งได้
C	พอใช้ (Average)	2.00	เข้าใจได้	การรับรู้	เลียนแบบได้
D+	อ่อน (Below average)	1.50	จำได้	-	-
D	อ่อนมาก (Poor)	1.00		-	-

3. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

การวัดและประเมินผลนักศึกษา หลักสูตรได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ดังนี้

3.1 เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การปฏิบัติกรรมฐานและการเข้าร่วมกิจกรรมของบัณฑิตวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ และกิจกรรมของมหาวิทยาลัยตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นต้น

3.2 ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

3.3 สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติเพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำคุณวุฒิพนธ์ เสนอคุณวุฒิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายจนบรรลุผลลัพท์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา

3.4 บรรลุผลลัพท์การเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้วย

3.5 นำผลลัพท์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล นักศึกษาก่อนจบการศึกษา โดยหลักสูตรดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพท์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)

3.6 ผลงานคุณวุฒิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของคุณวุฒิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565

3.7 มีการสอบ ทบทวนองค์ความรู้ ที่ได้ศึกษาในรายวิชาตามหลักสูตร เป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ เป็นไปตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย

3.8 ไม่เป็นผู้ติดค้างหนี้สินกับทางมหาวิทยาลัย

หมวดที่ 6 ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารหลักสูตร

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

ลำดับ	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	คุณวุฒิสูงสุดระดับอุดมศึกษา (จากคุณวุฒิสูงสุดถึงระดับปริญญาตรี)	สำเร็จการศึกษา	
					สถาบัน	ปี พ.ศ.
1	3-5101-01367-xx-x	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ปรัชญา)	นายอุเทน ลาพิงค์*	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Philosophy) M.A. (linguistics) พธ.บ. (การสอนสังคม)	University of Mysore, India	2551
					University of Mysore , India	2544
					University of Mysore, India	2557
					มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	2542
2	3-5104-00199-xx-x	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พุทธศาสตร์)	นายโผน นามณี*	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) M.A. (Buddhist Studies) B.A. (Buddhist Studies)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	2558
					Buddhist and Pali University of Sri Lanka, Sri Lanka	2535
					Buddhist and Pali University of Sri Lanka, Sri Lanka	2534
3	3-4803-00087-xx-x	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ศาสนาและปรัชญา)	นายทรงศักดิ์ พรหมดี*	Ph.D. (Pali & Buddhis Studies) M.A.(Pali & Buddhist Studies) ศน.บ. (การสอนภาษาไทย)	Banaras Hindu University, India	2552
					Banaras Hindu University, India	2549
					มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2545
4	3-3201-00927-xx-x	รองศาสตราจารย์ (พุทธศาสตร์)	พระมหาวิเศษ ปญญาชิโร (เสาะพบดี)	ปร.ด.(ผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) ป.ธ.9)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	2554
					มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2543
					คณะสงฆ์ไทย	2545

*อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

2. งบประมาณตามแผน

5.1 งบประมาณรายรับ (หน่วยบาท)

รายละเอียด รายรับ	ปีงบประมาณ					
	ร้อยละ	2567	2568	2569	2570	2571
ค่าบำรุง การศึกษา	100	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000
		-	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000
		-	-	2,500,000	2,500,000	2,500,000
		-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-
รวมรายรับ	100	2,500,000	5,000,000	7,500,000	7,500,000	7,500,000

5.2 งบประมาณรายจ่าย (หน่วยบาท)

รายการ	ปีงบประมาณ (พ.ศ.)					
	ร้อยละ	2567	2568	2569	2570	2571
1. ค่าใช้จ่าย บุคลากร	15	936,000	936,000	936,000	936,000	936,000
2. ค่าตอบแทนใช้ สอยและวัสดุ	65	1,059,660	1,059,660	1,059,660	1,059,660	1,059,660
3. ค่าหนังสือ วารสาร และตำรา	10	163,020	163,020	163,020	163,020	163,020
4. ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	10	163,020	163,020	163,020	163,020	163,020
รวมทั้งสิ้น	100	2,321,700	2,321,700	2,321,700	2,321,700	2,321,700

3. ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

6.1 การบริหารงบประมาณ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตจัดสรรงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้เพื่อจัดซื้อตำรา สื่อการเรียนการสอน โสตทัศนูปกรณ์ และวัสดุครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนการเรียน การสอนในชั้นเรียนและสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังจัดงบประมาณไปตามโครงการต่าง ๆ และการศึกษานอกสถานที่ที่หลักสูตรและบัณฑิตวิทยาลัยจัดขึ้น

6.2 ทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม

- 1) หนังสือ /ตำรา
- 2) สื่อการเรียนรู้
- 3) ครูภัณฑ์ คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา
- 4) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis, ฐานข้อมูล IG Library
- 5) ระบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (Inter University Network) หรือที่เรียกว่า เครือข่าย “UniNet”

6.3 การจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติม

หลักสูตรมุ่งหวังให้นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาจะได้ตำราและสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัยและสอดคล้องต่อการพัฒนา PLOs ทั้ง 3 ข้อ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัยและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องมีกลไกการจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาเรียนรู้ดังต่อไปนี้

- 1) มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผนจัดหาและติดตามการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอน
- 2) ให้อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนเสนอรายชื่อสื่อ และตำราที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนการวิจัยต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
- 3) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดสรรงบประมาณประจำปีและจัดซื้อตำราและสื่อต่าง ๆ
- 4) ประสานงานกับห้องสมุดในการจัดซื้อหนังสือ และตำราที่เกี่ยวข้อง
- 5) สำรวจความต้องการและการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
- 6) ให้ความร่วมมือทางการวิจัยกับหน่วยงานทางการศึกษาและภาคีเครือข่ายทางเทคโนโลยี

6.4 การประเมินความเพียงพอของทรัพยากร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผนจัดหาและติดตามการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอนและเจ้าหน้าที่ให้พอเพียงต่อการบริหารจัดการศึกษาในหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

- 1) จัดให้มีห้องเรียนที่มีความพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) จัดให้มีเครือข่ายและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมเพียงพอ เพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง
- 3) จัดให้มีห้องสมุดให้บริการทั้งหนังสือ ตำรา โสตทัศนวัสดุเพื่อ การเรียนรู้
- 4) สำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการให้บริการทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้และปฏิบัติการเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

4. แผนการรับนักศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ในระยะ 5 ปี

แผนการศึกษา แผน 2.1

แผนการศึกษา	ชั้นปีที่	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
		2567	2568	2569	2570	2571
แผน 2.1	ชั้นปีที่ 1	15	15	15	15	15
	ชั้นปีที่ 2	-	15	15	15	15
	ชั้นปีที่ 3	-	-	15	15	15
	รวม	15	30	45	45	45
	จำนวนที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	15	15	15

หมวดที่ 7 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่ สภามหาวิทยาลัยรับรอง ในกรณีที่เป็นักเรียนจากต่างประเทศจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่ ก.พ. รับรอง และคุณสมบัติอื่น ๆ ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยจะประกาศ
2. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.5 จากระบบ 4 แต้ม หรือเทียบเท่า ในกรณีที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าว คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยอาจพิจารณา รับสมัครได้โดยพิจารณาจากผลงานทางวิชาการ ประสบการณ์การทำงาน ความรู้ และความสามารถ
3. ผู้สมัครต้องมีผลการสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด
4. ผู้สมัครต้องเคยศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทที่มีการทำวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาโท
5. ต้องไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษาจากสถาบันการศึกษา หรือมี บุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม และมีความประพฤติดี ไม่มีประวัติในทางเสียหาย

2. ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

- 2.1 นักศึกษาที่จบปริญญาโทต่างสาขาขาดความรู้พื้นฐานทางพุทธศาสนาและปรัชญา
- 2.2 นักศึกษาที่ใช้วุฒิทางการศึกษาสงฆ์เข้าศึกษาต่อขาดทักษะด้านการวิจัยและการเขียน บทความวิชาการ
- 2.3 นักศึกษาขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ
- 2.4 นักศึกษาอยู่ในวัยทำงานและเป็นผู้สูงวัย
- 2.5 นักศึกษาขาดความเข้าใจในพุทธศาสนาและปรัชญา

3. กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนักศึกษาในข้อ 2

- 3.1 มีการจัดอบรมด้านพุทธศาสนาและปรัชญา
- 3.2 มีการจัดอบรมพิเศษทางด้านวิจัย
- 3.3 มีการจัดอบรมภาษาอังกฤษ และมีวิชาเสริมภาษาอังกฤษพื้นฐาน
- 3.4 ให้กลุ่มเพื่อนคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำกันและกัน
- 3.5 ให้ศึกษาเพิ่มเติมวิชาปรับพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

หมวดที่ 8 การประกันคุณภาพหลักสูตร

ตามกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 กฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ข้อ 4 ให้ใช้มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการส่งเสริมการกำกับดูแล การตรวจสอบติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งและข้อ 5 ในการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องบริหารจัดการหลักสูตรและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยต้องแสดงถึงพัฒนาการของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

หลักสูตรได้ดำเนินการประกันคุณภาพตามนโยบายสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยกำหนดให้มีประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรใช้เกณฑ์ ASEAN University Network-Quality Assurance (AUN-QA) เป็นแนวทางในการวางแผน ควบคุม ดำเนินงาน และปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ตลอดระยะเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร รูปแบบของ AUN – QA ในระดับหลักสูตร มุ่งเน้นไปที่คุณภาพของกิจกรรมทางการศึกษาตามมิติ 3 มิติ คือ คุณภาพของปัจจัยนำเข้า คุณภาพของกระบวนการ และคุณภาพของผลผลิต โดยประกอบไปด้วยเกณฑ์ 8 ข้อ ดังต่อไปนี้

- 1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 2) โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร
- 3) แนวทางการจัดการเรียนการสอน
- 4) การประเมินผู้เรียน
- 5) บุคลากรสายวิชาการ
- 6) การบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน
- 7) สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน
- 8) ผลผลิตและผลลัพธ์

การดำเนินงานของหลักสูตรมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีหน้าที่ ออกแบบหลักสูตรตามแนวทางการศึกษามุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ (แนวทาง OBE) กำหนดผู้มีส่วนได้เสียและวิธีการได้มาซึ่งความต้องการและความคาดหวังที่นำมาสู่การกำหนดผลลัพธ์การ

เรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่ครอบคลุมตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ และสะท้อนเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาว นำมาสู่การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา และรายวิชาที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางวิชาการและวิชาชีพได้ รวมทั้งการมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ ปลูกฝังผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต

นอกจากนี้หลักสูตรมีการกำกับติดตาม การกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) ระดับรายปี (YLOs) และระดับรายวิชา (CLOs) โดยประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ในการเลือกวิธีการ เครื่องมือที่เหมาะสม และกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลที่น่าเชื่อถือที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน มีระบบกลไกในการทบทวน ตรวจสอบ กำกับการเก็บข้อมูลป้อนกลับ และการรายงานผลการเรียนรู้ที่นำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้งของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรและรายวิชาคาดหวัง ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานตามรูปแบบเกณฑ์ AUN-QA ทั้ง 8 ข้อ ดังนี้

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร (PLOs) มีการกำหนดอย่างเหมาะสมตามหลักการจำแนกผลการเรียนรู้ (learning taxonomy) และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งมีการเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดได้รับรู้

1.2. หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) ทุกรายวิชาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร (PLOs)

1.3. หลักสูตรแสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร (PLOs) ต้องประกอบด้วย ผลลัพธ์ที่เป็นความสามารถในลักษณะทั่วไป (generic outcomes) อาทิ การสื่อสาร ทั้งการเขียน การพูด การแก้ปัญหา การใช้ IT ทักษะการสร้างทีมงาน และผลลัพธ์ที่เป็นความสามารถเฉพาะทาง/สาขา (specific outcomes) อาทิ ความรู้และทักษะในแต่ละสาขาวิชา

1.4. หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า ได้มีการรวบรวมความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภายนอกสถาบันแล้วนำมากำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร (PLOs)

1.5. หลักสูตรแสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร (PLOs) ได้ภายในระยะเวลาการศึกษาที่หลักสูตรกำหนด (ให้แสดงวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์การบรรลุ PLOs)

2. โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา

2.1. ข้อมูลรายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชาแสดงให้เห็นว่ามีความครบถ้วน ทันสมัย โดยมีการสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงได้

2.2. หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า มีการนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs) ของหลักสูตรมาออกแบบโครงสร้างหลักสูตร

2.3 การออกแบบหลักสูตรแสดงให้เห็นว่า ได้มีการนำความคิดเห็น / ผลการประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมาใช้ในการออกแบบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอน เช่น สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ฯลฯ

2.4 การกระจายความรับผิดชอบของแต่ละรายวิชาที่ส่งผลต่อการบรรลุความสำเร็จของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs) อย่างชัดเจน

2.5 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่ามีการจัดลำดับโครงสร้างรายวิชาอย่างเป็นเหตุเป็นผล เป็นลำดับเชื่อมโยง และมีรายวิชาที่มีการบูรณาการ

2.6. หลักสูตรมีทางเลือกให้นักศึกษาได้เลือกทั้งวิชาหลักและวิชาเลือก

2.7 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรมีการทบทวนและปรับปรุงตามรอบระยะเวลาและขั้นตอนที่กำหนด (ระบบและกลไก) เพื่อให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและตอบโจทย์ภาคการทำงาน

3. แนวทางการจัดการเรียนการสอน

3.1 ปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน มีการถ่ายทอด มีการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และมีการนำมาใช้ในกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบ/ตัดสินใจในกระบวนการเรียนรู้/การวัดผลประเมินผลตาม (CLOs)

3.3. ทุกรายวิชามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ใน CLOs ซึ่งสอดคล้องกับ PLOs

3.4 กิจกรรมการเรียนการสอนมีการส่งเสริมการเรียนรู้ วิธีที่จะเรียนรู้โดยหลักสูตรต้องกำหนดประเด็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้าใจตรงกัน รวมทั้ง

ปลูกฝังให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นและลงมือปฏิบัติให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เช่น การเรียนรู้แบบสืบค้น ทักษะการประมวลผลข้อมูล และทดลองแนวคิดและแนวปฏิบัติใหม่)

3.5 กิจกรรมการเรียนการสอน มีการปลูกฝังนักศึกษาให้มีการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ

3.6 กระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ทุกรายวิชาต้องมีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสอดคล้องกับความต้องการของภาคการทำงานและสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (CLOs)

4. การประเมินผู้เรียน

4.1 มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย มีการใช้วิธีการดังกล่าวและสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (CLOs)

4.2 มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลและการอุทธรณ์อย่างชัดเจน มีการสื่อสารไปยังนักศึกษาและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

4.3 มีการกำหนดมาตรฐานและกระบวนการประเมินความก้าวหน้าของการเรียน และความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน มีการสื่อสารไปยังนักศึกษาและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

4.4 วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลครอบคลุมถึง Rubrics แนวทางเฉลยข้อสอบและแนวทางการให้คะแนน กรอบเวลา และกฎระเบียบ ซึ่งวิธีการและเครื่องมือดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงความเที่ยง ความตรง และความเป็นธรรมในการประเมิน

4.5 วิธีการวัดและประเมินผล มีการวัดผลสัมฤทธิ์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร (PLOs) และรายวิชา (CLOs)

4.6 การให้ข้อมูลย้อนกลับจากผลการประเมินแก่นักศึกษาในเวลาที่เหมาะสม

4.7 มีการทบทวนและพัฒนาการประเมินและกระบวนการประเมินนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าสอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา (CLOs)

5. คุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ

5.1 มีแผนอัตรากำลังด้านอาจารย์ (รวมทั้งแผนการสืบทอดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การสับเปลี่ยนตำแหน่ง การสิ้นสุดสัญญา และการเกษียณอายุ) มีการดำเนินการให้เห็นถึงคุณภาพและปริมาณของบุคลากรสายวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของงานด้านวิชาการ การวิจัย และการบริการ

5.2 หลักสูตรมีการวัดและกำกับติดตามภาระงานของอาจารย์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัย และการบริการ

5.3 หลักสูตรมีการกำหนดสมรรถนะของอาจารย์ มีการประเมินสมรรถนะตามพันธกิจการศึกษา (การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม) และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

5.4 หลักสูตรมีการจัดสรรภาระงานให้กับอาจารย์อย่างเหมาะสมกับคุณสมบัติ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ

5.5 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า การเลื่อนตำแหน่งของอาจารย์อยู่บนฐานของระบบคุณธรรม โดยพิจารณาจากการสอน การวิจัย และการบริการ

5.6 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า มีการกำหนดสิทธิ สิทธิพิเศษ ผลประโยชน์ บทบาทและความสัมพันธ์ และความรับผิดชอบของอาจารย์ในจรรยาบรรณวิชาชีพ และความเป็นอิสระทางวิชาการ โดยมีการสื่อสารให้เข้าใจตรงกัน

5.7 หลักสูตรมีการสำรวจความต้องการในการอบรมและพัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และจัดกิจกรรมการอบรมและพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว

5.8 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า มีการบริหารจัดการโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการให้รางวัล และการยกย่องชมเชย โดยพิจารณาจากคุณภาพการสอนและการวิจัยของอาจารย์

6. การบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน

6.1 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า มีการกำหนดนโยบายการรับนักศึกษา เกณฑ์การรับเข้า และกระบวนการรับนักศึกษาอย่างชัดเจน มีการสื่อสาร เผยแพร่และเป็นปัจจุบัน

6.2 หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า มีแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวเกี่ยวกับการบริการด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ อย่างเพียงพอและมีคุณภาพเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการชุมชน

6.3 หลักสูตรมีระบบเพียงพอในการติดตามนักศึกษาที่แสดงถึงความก้าวหน้าของนักศึกษา ผลการเรียน และภาระงานของนักศึกษา โดยมีการบันทึกติดตามอย่างเป็นระบบและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา เพื่อให้มีการแก้ไขตามความจำเป็น

6.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร การแข่งขันของนักศึกษา และการบริการนักศึกษาแสดงให้เห็นว่า สามารถเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ และการมีศักยภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น

6.5 มีการกำหนดสมรรถนะของบุคลากรสายสนับสนุนที่แสดงให้เห็นว่า ได้ถูกกำหนดเพื่อใช้ในการสรรหาบุคลากรและบรรจุแต่งตั้ง มีการประเมินสมรรถนะของบุคลากรสายสนับสนุนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามข้อ 6.1-6.4 ได้อย่างเหมาะสม

6.6 มีการประเมินผลการให้บริการและสนับสนุนนักศึกษา มีการเทียบเคียง และยกระดับ การบริการและสนับสนุนนักศึกษา

7. สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน

7.1 มีทรัพยากรทางกายภาพ รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ตอบสนอง ต่อหลักสูตร ที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน พร้อมใช้ และทันสมัยเหมาะสมกับการเรียนการสอน

7.2 ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือแสดงให้เห็นว่ามีความทันสมัย พร้อมใช้งาน และจัดสรรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 ห้องสมุดดิจิทัล มีความสอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและ เทคโนโลยีการสื่อสาร

7.4 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา

7.5 มหาวิทยาลัยมีการจัดหาคอมพิวเตอร์และโครงสร้างเน็ตเวิร์คเพื่อให้บุคลากรและ นักศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้สูงสุดในการสอน การวิจัย การบริการและ การบริหาร

7.6 การกำหนดและดำเนินการตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพและความปลอดภัย รวมทั้งการตอบสนองของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

7.7 มหาวิทยาลัยมีการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านจิตวิทยา ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และสุขภาวะส่วนบุคคล

7.8 มีการกำหนดสมรรถนะของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการที่เกี่ยวกับสิ่ง อำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งมีการประเมินสมรรถนะเพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรสายสนับสนุนยังคง มีทักษะที่สามารถจะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ ตาม ข้อ 7.1-7.7 ได้อย่าง เหมาะสม

7.9 มีการประเมินและปรับปรุงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริการนักศึกษา) ตามข้อ 7.1-7.7 อย่าง เหมาะสม)

8. ผลผลิตและผลลัพธ์

8.1 มีการจัดเก็บข้อมูลอัตราการสำเร็จการศึกษา อัตราการลาออก และระยะเวลาเฉลี่ยใน การสำเร็จ มีการวิเคราะห์ กำกับติดตาม และเทียบเคียงเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

8.2 มีการจัดเก็บข้อมูลอัตราการมีงานทำ การประกอบอาชีพอิสระ การเป็นผู้ประกอบการ และการศึกษาต่อมีการวิเคราะห์กำกับ ติดตาม และเทียบเคียง เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

8.3 มีการจัดเก็บข้อมูลผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ที่ดำเนินการโดย อาจารย์และนักศึกษา มีการวิเคราะห์ กำกับติดตาม และเทียบเคียง เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

8.4 มีการจัดเก็บข้อมูลที่แสดงถึงความสำเร็จของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) โดยมีการวิเคราะห์ และกำกับติดตาม

8.5 มีการจัดเก็บข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ กำกับติดตาม และเทียบเคียง เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

หมวดที่ 9 ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร

1. การวางแผนคุณภาพ

การวางแผนคุณภาพมีการดำเนินการต่อไปนี้

1.1 ชั้นการเตรียมการ ซึ่งการเตรียมการที่มีความสำคัญ

1.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำการศึกษาที่เข้มงวดโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล ในช่วงท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Study Report)

1.1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

1.2 ชั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยชั้น 4 ขั้นตอน

1.2.1 การวางแผน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่าง ๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ เป็นต้น

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากร วิทยากร วิทยุ และให้การนิเทศ

1.2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

1.2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

1.3 ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

2. การบริหารความเสี่ยง

ประเด็น	ความเสี่ยง	การจัดการความเสี่ยง
นักศึกษา	- นักศึกษาเป็นบรรพชิตเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ลดลง	- ให้การสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญ สื่อสะท้อนสัญลักษณ์ของสถาบันทางพระพุทธศาสนา ซึ่งต้องมีบรรพชิตเข้ามาศึกษา
อาจารย์ประจำหลักสูตร	- ระยะห่างทางประสบการณ์ของอาจารย์ใหม่และอาจารย์เก่ามีมาก จนไม่อาจสร้างความเชื่อมั่น	- ทำสถาบันคลังสมองทางพระพุทธศาสนา (Buddhist Brain Bank) ของอาจารย์ - จัดทำระบบ Transformation Knowledge and Skills เพื่อทำเป็นลักษณะสถาบันที่เสี่ยง
ปฏิบัติการ	- การลงพื้นที่ในการทำวิจัยไม่ได้ เนื่องจากสถานการณ์ทางโรคระบาด	- ใช้มาตรการป้องกันตามกฎหมายของแพทย์และสาธารณสุข และกำหนดตัวอย่างให้น้อยลง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร

หลักสูตรฯ มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปี โดยใช้เกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 โดยองค์ประกอบ คุณสมบัติเฉพาะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นระยะ ๆ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

3.1 โดยนักศึกษาและบัณฑิต

3.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรที่ประกอบด้วยผู้แทนบัณฑิต ผู้แทนนักศึกษาปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต

3.1.2 คณะกรรมการฯ วางแผนประเมินอย่างเป็นระบบ

3.1.3 ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินหลักสูตรจากผู้เรียนปัจจุบัน และจากผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการศึกษในหลักสูตรทุกรุ่น

3.2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือจากผู้ประเมินภายนอก

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรทำการวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรในภาพรวมและใช้ข้อมูลย้อนกลับของผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตประกอบการประเมิน

3.3 โดยผู้ใช้บัณฑิตและ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ

3.3.1 ติดตามบัณฑิตใหม่โดยสำรวจข้อมูลจากนายจ้างและ/หรือผู้บังคับบัญชาโดยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

3.3.2 ติดตามจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ถ้ามี)

4. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

4.1 การปรับปรุงรายวิชา

จากการรวบรวมข้อมูลและการประเมินการสอนของอาจารย์ อาจนำผลที่ได้มาปรับปรุงรายวิชาหรือเพิ่มรายวิชาเลือก ซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร การปรับปรุงเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับตามความต้องการของผู้เรียนซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร

4.2 การปรับปรุงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับถือเป็นการปรับปรุงมาก และมีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร จะทำทุก 5 ปีเมื่อครบรอบระยะเวลาการใช้หลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 คณะกรรมการประเมินหลักสูตร จัดทำรายงานการประเมินผล และเสนอประเด็นที่จำเป็นในการปรับปรุง

4.2.2 จัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

4.2.3 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาหลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะ

4.2.4 หลักสูตรที่ได้ปรับปรุงเสนอให้สภาวิชาการพิจารณาก่อนนำเสนอสภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบ

5. การอุทธรณ์และการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

นักศึกษาอุทธรณ์ผลการเรียนผ่านช่องทาง การส่งเอกสารขออุทธรณ์ผลการศึกษา โดยนำส่งที่เลขานุการ หลักสูตร ประธานหลักสูตรตรวจสอบผลการอุทธรณ์ ได้มีการดำเนินการ 2 แนวทาง

- 1) แก้ไขผลการเรียน โดยให้อาจารย์ประจำวิชาแก้ไข แจ้งผลการแก้ไขแก่นักศึกษา แก้ไขผลการเรียนในระบบ ทะเบียน ผลการศึกษา
- 2) กระบวนการพิจารณาข้อร้องเรียนอยู่ภายใต้คณะกรรมการอุทธรณ์ที่แต่งตั้งจากผู้เป็นกลาง และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด
- 3) คงผลการเรียนเดิม แจ้งผลการอุทธรณ์ให้แก่ผู้ร้องเรียน

ภาคผนวก ก

ตารางเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตรเดิมกับหลักสูตรปรับปรุง

1. ตารางเปรียบเทียบชื่อปริญญา

หลักสูตรเดิม พ.ศ.2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2567	เหตุผล ในการ ปรับปรุง
ชื่อปริญญา 1. รหัสและชื่อหลักสูตร ภาษาไทย : หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy Program In Buddhism and Philosophy	ชื่อปริญญา 1. รหัสและชื่อหลักสูตร ภาษาไทย : หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy Program In Buddhism and Philosophy	คงเดิม
2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ภาษาไทย ชื่อเต็ม : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (พุทธศาสนาและปรัชญา) ชื่อย่อ: ปร.ด. (พุทธศาสนาและปรัชญา) ภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม: Doctor of Philosophy (Buddhism and Philosophy) ชื่อย่อ : Ph.D.(Buddhism and Philosophy)	2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ภาษาไทย ชื่อเต็ม : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (พุทธศาสนาและปรัชญา) ชื่อย่อ: ปร.ด. (พุทธศาสนาและปรัชญา) ภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม: Doctor of Philosophy (Buddhism and Philosophy) ชื่อย่อ : Ph.D.(Buddhism and Philosophy)	คงเดิม

2. ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตร

เนื้อหาการ เปรียบเทียบ	หลักสูตรเดิม พ.ศ.2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2567	เหตุผล ในการปรับปรุง
หลักสูตร	มี 1 แบบ คือ แบบ 2.1	มี 1 แผน คือ แผน 2.1	ปรับตามเกณฑ์ มาตรฐาน 2565

เนื้อหาการเปรียบเทียบ	หลักสูตรเดิม พ.ศ.2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2567	เหตุผลในการปรับปรุง
โครงสร้างแผน 2.1	รายวิชาเรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	รายวิชาเรียนไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต	เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรายวิชาตรงตาม PLO
	- หมวดวิชาเสริมพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต 6 หน่วยกิต	รายวิชาพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต 9 หน่วยกิต	ปรับชื่อจำนวนรายวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรปรับปรุงใหม่
	- หมวดวิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต 6 หน่วยกิต		
	- หมวดวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต	รายวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต	คงเดิม
	- หมวดวิชาเอก 12 หน่วยกิต	รายวิชาเอก 9 หน่วยกิต	เพื่อให้กระบวนวิชาสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้
	- หมวดวิชาเลือก 9 หน่วยกิต	รายวิชาเลือก 3 หน่วยกิต	เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรปรับปรุงใหม่
	ดุขฎฐฐนฐนฐ 36 หน่วยกิต	ดุขฎฐฐนฐนฐ 36 หน่วยกิต	คงเดิม

3. ตารางเปรียบเทียบรายวิชาหลักสูตรเดิมและหลักสูตรปรับปรุง

หลักสูตรเดิม 2563	หลักสูตรปรับปรุง 2567	เหตุผลในการปรับปรุง
3.1 หมวดวิชาเสริมพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต	3.1 รายวิชาพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต	เปลี่ยนชื่อ
GS 62101 สัมมนาพุทธปรัชญา	GS 62101 สัมมนาพุทธปรัชญา	เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจรายวิชาตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรปรับปรุงใหม่
GS 62102 สัมมนาปัญหาทางปรัชญา	GS 62102 สัมมนาปัญหาทางปรัชญา	
GS 62103 ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาและปรัชญา	GS 62103 ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาและปรัชญา	
GS 62104 การเขียนบทความวิชาการทางพุทธศาสนาและปรัชญา	-	ปรับเป็นวิชาเลือก

หลักสูตรเดิม 2563	หลักสูตรปรับปรุง 2567	เหตุผล ในการปรับปรุง
3.2 หมวดวิชาบังคับพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต	-	รวมเป็นหมวดเดียวกันกับวิชาพื้นฐานของหลักสูตรปรับปรุงใหม่
3.3 หมวดวิชาบังคับ แบบ 2.1	3.2 รายวิชาบังคับ แผน 2.1	ปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน 2565
GS 62207 สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	GS 62204 สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	ปรับรหัสวิชาตามกระบวนวิชาของหลักสูตรปรับปรุงใหม่
GS 62206 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	GS 62205 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	
GS 62205 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ	GS 62206 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ	
3.4 หมวดวิชาเอก แบบ 2.1	3.4 รายวิชาเอก แผน 2	ปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน 2565
-	GS 62307 สัมมนาปรัชญา ศิลปวัฒนธรรม	เพิ่มรายวิชาให้สอดคล้องกับ PLOs ที่ปรับปรุงใหม่
GS 62309 ปรัชญาหลังนวยุค	GS 62308 สัมมนากระบวนทัศน์ทางปรัชญา	ปรับชื่อวิชาเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของกระบวนรายวิชา (CLOs)
GS 62308 พุทธธรรมประยุกต์	GS 62309 พุทธธรรมประยุกต์	สอดคล้องกับเนื้อหาที่ทันสมัย
GS 62310 สัมมนาพระพุทธศาสนา	-	เนื่องจากการบูรณาการเนื้อหาของวิชาที่ปรับปรุงวิชาใหม่
GS 62311 สัมมนาตรรกศาสตร์และอรรถปริวรรตศาสตร์	-	ปรับเป็นวิชาเลือก
3.5 หมวดวิชาเลือก แผน 2.1	3.5 รายวิชาเลือก แผน 2	ปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน 2565

หลักสูตรเดิม 2563	หลักสูตรปรับปรุง 2567	เหตุผล ในการปรับปรุง
รายวิชาเลือก 9 หน่วยกิต	รายวิชาเลือก 3 หน่วยกิต	เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักสูตรปรับปรุงใหม่
GS 62412 การวิเคราะห์ทางปรัชญา	-	เนื่องจากการบูรณา การเนื้อหาของวิชาที่ ปรับปรุงวิชาใหม่
GS 62413 ศิลปะและสัญลักษณ์ทาง ศาสนา	-	เนื่องจากการบูรณา การเนื้อหาของวิชาที่ ปรับปรุงวิชาใหม่
GS 62414 สัมมนาศาสนาและ ปรัชญาเชิงวิจารณ์	-	เนื่องจากการบูรณา การเนื้อหาของวิชาที่ ปรับปรุงวิชาใหม่
GS 62415 สัมมนาปรัชญาการศึกษา	GS 62411 สัมมนาปรัชญา การศึกษา	ปรับรหัสรายวิชาและ ปรับคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้ชัดเจนมาก ยิ่งขึ้นตามหลักสูตร ปรับปรุงใหม่
GS 62416 สัมมนาปรัชญาสังคมและ การเมือง	-	เนื่องจากการบูรณา การเนื้อหาของวิชาที่ ปรับปรุงวิชาใหม่
GS 62417 สัมมนาปรัชญาภูมิปัญญา ท้องถิ่นไทย	-	เนื่องจากการบูรณา การเนื้อหาของวิชาที่ ปรับปรุงวิชาใหม่
GS 62418 สัมมนาปรัชญาสุวรรณภูมิ	GS 62414 สัมมนาปรัชญา สุวรรณภูมิ	ปรับรหัสรายวิชา เพื่อให้ชัดเจนมาก ยิ่งขึ้นตามหลักสูตร ปรับปรุงใหม่
GS 62519 สัมมนาปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	-	เนื่องจากการบูรณา การเนื้อหาของวิชาที่ ปรับปรุงวิชาใหม่

หลักสูตรเดิม 2563	หลักสูตรปรับปรุง 2567	เหตุผล ในการปรับปรุง
-	GS 62412 สัมมนาอรรถ ปริวรรตศาสตร์	ปรับเป็นวิชาเลือก เพื่อให้สอดคล้องกับ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
-	GS 62413 สัมมนาพุทธ นวัตกรรม	เพิ่มวิชาใหม่เพื่อให้ รายวิชาทันสมัยและ ทันต่อสถานการณ์ ปัจจุบัน
3.6 ดุษฎีนิพนธ์	3.6 ดุษฎีนิพนธ์	ปรับตามเกณฑ์ มาตรฐาน 2565
GS 62520 ดุษฎีนิพนธ์ แผน 2.1 จำนวน 36 หน่วยกิต	GS 62515 ดุษฎีนิพนธ์ แผน 2.1 จำนวน 36 หน่วยกิต	ปรับลำดับรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักสูตรปรับปรุงใหม่

4. ตารางเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างแผนการศึกษาเดิมกับแผนการศึกษาปรับปรุงใหม่

แผนการศึกษาเดิม (แบบ 2.1)		แผนการศึกษาปรับปรุงใหม่ (แผน 2.1)	
ชั้นปีที่ 1/1	หน่วยกิต	ชั้นปีที่ 1/1	หน่วยกิต
GS 62001 สัมมนาพุทธปรัชญา	-	GS 62101 สัมมนาพุทธปรัชญา	-
GS 62002 สัมมนาปัญหาทางปรัชญา	-	GS 62102 สัมมนาปัญหาทางปรัชญา	-
GS 62205 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ	3	GS 62204 สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	3
GS 62207 สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	3	GS 62206 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ	3
GS 62308 สัมมนาพุทธธรรมประยุกต์	3		รวม 6
รวม	12		
ชั้นปีที่ 1/2	หน่วยกิต	ชั้นปีที่ 1/2	หน่วยกิต
GS 62103 ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษ เพื่อการศึกษาพุทธศาสนาและปรัชญา	-	GS 62103 ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา พุทธศาสนาและปรัชญา	-
GS 62104 การเขียนบทความวิชาการ ทางพุทธศาสนาและปรัชญา	-	GS 62206 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	3
GS 62206 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	3	GS 62308 สัมมนากระบวนการค้นคว้าทางปรัชญา	3
GS 62309 ปรัชญาหลังนวยุค	3	GS 62309 สัมมนาพุทธธรรมประยุกต์	3
		รวม	9

GS xxxxx รายวิชาเลือก	3		
รวม	9		
ชั้นปีที่ 2/1	หน่วยกิต	ชั้นปีที่ 2/1	หน่วยกิต
GS 62310 สัมมนาพระพุทธศาสนา	3	GS 62307 สัมมนาปรัชญาศิลปวัฒนธรรม	3
GS 62311 สัมมนาตรรกศาสตร์ และอรรถปริวรรตศาสตร์	3	GS xxxxx รายวิชาเลือก	3
GS xxxxx รายวิชาเลือก	3	รวม	6
GS xxxxx รายวิชาเลือก	3		
รวม	12		
ชั้นปีที่ 2/2	หน่วยกิต	ชั้นปีที่ 2/2	หน่วยกิต
GS 62520 ดุษฎีนิพนธ์	12	GS 62515 ดุษฎีนิพนธ์	12
รวม	12	รวม	12
ชั้นปีที่ 3/1	หน่วยกิต	ชั้นปีที่ 3/1	หน่วยกิต
GS 62520 ดุษฎีนิพนธ์	12	GS 62515 ดุษฎีนิพนธ์	12
รวม	12	รวม	12
ชั้นปีที่ 3/2	หน่วยกิต	ชั้นปีที่ 3/2	หน่วยกิต
GS 62520 ดุษฎีนิพนธ์	12	GS 62515 ดุษฎีนิพนธ์	12
รวม	12	รวม	12
รวม 66 หน่วยกิต		รวม 57 หน่วยกิต	

ภาคผนวก ข

ภาระงานสอนและผลงานทางวิชาการของ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ – นามสกุล นายอุเทน ลาพิงค์

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ปรัชญา)

สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2.คุณวุฒิ (เรียงตามลำดับ)

คุณวุฒิการศึกษา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
Ph.D. (Philosophy)	University of Mysore, India	2551
M.A. (Philosophy)	University of Mysore, India	2544
M.A. (linguistics)	University of Mysore, India	2557
พธ.บ. (การสอนสังคม)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย	2542

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 งานวิจัย

อุเทน ลาพิงค์ พระครูวินัยธร สัตยชัย ญาณวีโร เขมินทรา ตันธิกุล ประดิษฐ์ คำมุงคุณ (2565) การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวิปัสสนากรรมฐานบนเส้นทางแสวงบุญโดยบูรณาการกับหลักพุทธธรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะและลดความซึมเศร้าของผู้สูงอายุที่อยู่เพียงลำพังในเขตท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 4 หน้า 91-105 (TCI tier 1)

อุเทน ลาพิงค์, พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, พระครูสมุห์ธนโชติ จิระมโฆ ,อติสา บุญล้อม(2565) รูปแบบการจัดการป่าชุมชนแหล่งต้นน้ำ ชุมชนฐานรากบนพื้นที่สูงตามศาสตร์พระราชากองบ้านแอเอาะ หมู่ที่ 1 ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีนิคม จังหวัดเชียงใหม่ วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่7 ฉบับที่ 10 หน้า27-37 (TCI tier 1)

พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย (มุลสาร),อุเทน ลาพิงค์ (2564) พฤติกรรมและการรับรู้ของพระสงฆ์เกี่ยวกับเขตปลอดบุหรี่ภายในวัดและศาสนสถานเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ,ปีที่ 6 ฉบับที่ 10 หน้า 55-66 (TCI tier 1)

อุเทน ลาพิงค์ พระมหาบุญธรรมสมบัติ ปภาภโร, พระวีระชาติ วีระชาติ(2566)รูปแบบการสร้างความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาไฟป่าและวิกฤตหมอกควันบนฐานหลักธรรมทางพุทธศาสนากับภูมิปัญญาล้านนาแบบพหุภาคี จังหวัดเชียงใหม่ วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา ปีที่: 14 ฉบับที่: 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม : หน้า 278 – หน้า 289: (TCI tier 2)

4. ประสบการณ์การสอน

4.1 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	แนวคิดปรัชญา และวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	ภาษาอังกฤษสำหรับครู	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3	ทักษะการพูดและการฟังภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4	พุทธจริยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.2 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	ปัญหาพื้นฐานทางปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	พุทธจริยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3	สัมมนาอภิปรัชญาและจริยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.3 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	สัมมนาปัญหาทางปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	สัมมนาปรัชญาสุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.4 รายวิชาที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	สัมมนาปัญหาทางปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	สัมมนาปรัชญาสุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3	การเขียนบทความวิชาการทางพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ-นามสกุล นายโผน นามณี

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พุทธศาสตร์)

สังกัด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2. คุณวุฒิ (เรียงตามลำดับ)

คุณวุฒิการศึกษา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	2558
M.A. (Buddhist Studies)	Buddhist and Pali University of Sri Lanka	2535
B.A. (Buddhist Studies)	Buddhist and Pali University of Sri Lanka	2534

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 งานวิจัย

Phrakruamu thanachot Jiradhammo, Phramaha Wiset Panyavachiro, **Phon Namanee**, Songsakdi Promdee. (2023). Lanna Oral Buddhist Literature: Identity, Development, and Value-adding in a New Dimension. International Journal of Social Science and Education Research Studies ISSN (print): 2770-2782, ISSN (online): 2770-2790, Volume 03 Issue 09 September 2023.

ทรงศักดิ์ พรหมดี, โผน นามณี, พระมหาวิเศษ ปญญาวิชโร, อุเทน ลาพิงค์, พระครูสมุห์ธนโชติ จิระมโณ. (2564). แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารปณิธาน ปีที่: 17 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน), หน้า 100 - หน้า 118: (TCI tier 2)

พระครูสมุห์ธนโชติ จิระมโณ, พระมหาวิเรเดช จะปา อุเทน ลาพิงค์, ทรงศักดิ์ พรหมดี, โผน นามณี. (2563). แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา, วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา ปีที่: 11 ฉบับที่: 1 เดือนมกราคม-กรกฎาคม: หน้า 213 – หน้า 232: (TCI tier 2)

Phramaha Wiset Sorphobdee, Phramaha Viradej Japah, **Phon Namanee**, Somyot Panyamak. (2020), The Philosophy of Law in Buddhist Scripture. Solid State Technology, Volume: 63 Issue: 6 Publication Year, 2020, Scopus, 2019 Cite Score (0.3), page 201730 – page 201735.

ทรงศักดิ์ พรหมดี , โผน นามมณี, พระมหาวิเศษ ปณฺญาวชิโร, อุเทน ลาพิงค์ ,พระครูสมุห์ธนโชติ จิระมโม,(2564).แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา,วารสารปณฺธาน, 17(1),101-118 (TCI Tier 2)

4. ประสบการณ์การสอน

4.1 ประสบการณ์การสอนในระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	ศาสนาและปรัชญาประยุกต์สำหรับครูสังคมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2	พุทธวิธีไทย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3	พระพุทธศาสนามหายาน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
4	สัมมนาอรรถกถาพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
5	การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
6	พุทธปรัชญาเถรวาท	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
7	การวางแผนชีวิต	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
8	พุทธจริยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
9	พระพุทธศาสนานิกายหลัก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4.2 ประสบการณ์การสอนในระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	สัมมนาญาณวิทยาและสุนทรียศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2	เปรียบเทียบคำสอนพระพุทธศาสนาเถรวาทกับ มหายาน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

3	สัมมนาญาณวิทยา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
4	สารัตถะในพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4.3 ประสพการณ์การสอนในระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	สัมมนาพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2	ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาและปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3	สัมมนาพุทธธรรมประยุกต์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4.4 รายวิชาที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	ศาสนาและปรัชญาประยุกต์สำหรับครูสังคมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2	พุทธวิธีไทย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3	พระพุทธศาสนามหายาน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
4	สัมมนาพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

3. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ – นามสกุล นายทรงศักดิ์ พรหมดี

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พุทธศาสนา- ปรัชญา)

สังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2. คุณวุฒิ (เรียงตามลำดับ)

ระดับปริญญา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
Doctor of Philosophy (Ph.D.)	Banaras Hindu University	2542
Master of Arts (M.A.)	Banaras Hindu University	2549
ศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.)	ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย	2545

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 งานวิจัย

Phrakruamu thanachot Jiradhammo, Phramaha Wiset Panyavachiro, Phon Namanee, Songsakdi Promdee, (2023) . Lanna Oral Buddhist Literature: Identity, Development, and Value-adding in a New Dimension, international journal of Social science and educational Research studies, 3(9), 1866-1869, (TCI Tier 1)

ทรงศักดิ์ พรหมดี , โผน นามณี, พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร, อุเทน ลาพิงค์ , และพระครูสมุทรธโนชติ จิระธมโม,(2564).แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา,วารสารปณิธาน, 17(1),101-118 (TCI Tier 2)

พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร, อุเทน ลาพิงค์, **ทรงศักดิ์ พรหมดี**, และโผน นามณี, (2564). การประเมินหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยา เชียงพุทธ, 6 (7), 365-381, (TCI Tier 2)

พระครูสมุทรธโนชติ จิระธมโม, พระมหาวีระเดช จะปา, อุเทน ลาพิงค์, **ทรงศักดิ์ พรหมดี**, และโผน นามณี (2563).แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, 11(1), 213-232, (TCI tier 2)

ทรงศักดิ์ พรหมดี, ชาลี ภัคดี, สมุหธนโชติ เชื้อนเพชร, อีร์ศักดิ์ แสนวังทอง, มงคลชัย สมศรี, ประดิษฐ์ เจียรกุลประเสริฐ, และนพณัฐ วรรณภีร์ม, (2563). รูปแบบการประยุกต์หลักสารานุกรมธรรมในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ในชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่,วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,18 (1),42-53 (TCI Tier 2)

3.2. ผลงานเอกสารประกอบการสอน

ทรงศักดิ์ พรหมดี, ดร.,เอกสารประกอบการสอนวิชาศาสนศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, พ.ศ.2565.

ทรงศักดิ์ พรหมดี, ดร.,เอกสารประกอบการสอนวิชาปัญหาพื้นฐานทางปรัชญา , มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, พ.ศ. 2563.

4. ประสบการณ์การสอน

4.1 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	มนุษย์กับสังคม	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2	หลักการอ่านการเขียนคำไทย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3	พุทธวิถีไทย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
4	ไทยศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
5	พุทธธรรมวิทยา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
6	พุทธจริยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
7	ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนากับรัฐ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
8	ศาสนาเพื่อการพัฒนา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
9	เศรษฐกิจศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
10	มิลินทปัญหา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
11	สัมมนาพระสุตันตปิฎกศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4.2 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	พุทธปรัชญาในพระสูตรตันติปิฎก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2	ปัญหาพื้นฐานทางปรัชญา (ป.โท)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3	สัมมนาประวัติและพัฒนาการด้านพุทธศาสนา (ป.โท)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4.3 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	ปรัชญานวยุค	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2	สัมมนาญาณวิทยา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3	สัมมนาปรัชญาประเพณีพื้นถิ่นไทย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ – นามสกุล พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร (เสาะพบดี)
ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ (พุทธศาสตร์)
สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2.คุณวุฒิ (เรียงตามลำดับ)

คุณวุฒิการศึกษา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
ปร.ด. (ผู้นำทางการศึกษา)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	2554
ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2543
ศษ.บ. (สังคมศึกษา มัธยมศึกษา)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	2530
ป.ธ.9	คณะสงฆ์ไทย	2543

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 งานวิจัย

พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร, อุเทน ลาพิงค์, ทรงศักดิ์ พรหมดี, และโผน นามณี, (2564). การประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6 (7), 365-381, (TCI Tier 2)

ตระกูล ชำนาญ,พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย ,พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร,พระมหาบุญนา ฐานวีโร,อุเทน ลาพิงค์,(2565) การพัฒนาศูนย์สาธิตและการเรียนรู้การปลูกไม้เศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ชุมชนฐานรากบนพื้นที่สูงตามศาสตร์พระราชา บ้านขุนแม่รวม จังหวัดเชียงใหม่ วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 7 เล่ม 10 หน้า 88 -100

พระมหาฉัตรชัย มูลสาร พระมหาวิเศษ เสาะพบดี พระมหาบุญนา ประทุมชาติ พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์ อุเทน ลาพิงค์ (2565) นวัตกรรมและกลไกการพัฒนาศักยภาพสุขภาวะผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชน ศาสนา เป็นฐาน ในจังหวัดเชียงใหม่ วารสารวิชาการธรรมทรรศน์ ปี ที่ 22 (ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2565) หน้า 291-

พระครูสมุห์ธนโชติ จิระมโธ, พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร, อุเทน ลาพิงค์, ทรงศักดิ์ พรหมดี และโผน นามณี. (2564). การประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(7), 365-381.

3.2 หนังสือ

พระมหาวิเศษ ปญญาชีโร. (2565). มงคลสูตรศึกษา. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ ประชากร
จำกัด. 365 หน้า.

4. ประสบการณ์การสอน

4.1 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	พระไตรปิฎกศึกษา 2	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	พระไตรปิฎกศึกษา 3	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3	วิสุทธิมรรค	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4	พุทธปรัชญาเถรวาท	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.2 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	เปรียบเทียบคำสอนพระพุทธศาสนาเถรวาทกับ มหายาน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	ภาษาบาลีเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาและ ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3	พุทธจริยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.3 ประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	สัมมนาตรรกศาสตร์และอรรถปริวรรตศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.4 รายวิชาที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
1	สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	สัมมนาตรรกศาสตร์และอรรถปริวรรตศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เอกสารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
<p>1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580</p>	<p>“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การขับเคลื่อนการดำเนินงาน 6 ยุทธศาสตร์ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้ประเทศชาติมั่นคง โดยการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม</p>	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสารและสื่อออนไลน์</p>
<p>2. ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)</p>	<p>หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต</p> <p>เป้าหมายและผลลัพธ์ของการพัฒนาระดับหมุดหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายที่ 1 คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข - เป้าหมายที่ 2 กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต - เป้าหมายที่ 3 ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต 	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสารและสื่อออนไลน์</p>

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
	<p>- ยุทธศาสตร์ที่ 5 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสร้างเสริมคุณภาพชีวิตให้คนทุกช่วงวัยมีจิตสำนึกรักขสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ</p>	
<p>3. นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570</p>	<p>“เตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเศรษฐกิจที่กระจายโอกาสอย่างทั่วถึง สังคมที่มั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับแนวหน้าในสากล นำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว”</p> <p>เป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือ ตามเป้าประสงค์ของการพัฒนาใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ 2) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม 3) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน และ 4) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ</p>	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสารและสื่อออนไลน์</p>
<p>4. กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565</p>	<p>หมวด 2 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>ข้อ 11 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา เป็นมาตรฐานเพื่อให้การดำเนินการตามภาระหน้าที่หลักเป็นไปอย่างครบถ้วนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม (4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม 	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสารและสื่อออนไลน์</p>

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
	<p>ข้อ 15 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการธำรงรักษา สืบสาน เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยหรือการพัฒนาต่อยอด และสร้างคุณค่าใหม่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(2) จัดให้มีรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ</p>	
<p>5. ประกาศ คณะกรรมการ มาตรฐานการ อุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565</p>	<p>ข้อ 5 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ หลักสูตรปริญญาเอก มุ่งเน้นพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชา (พุทธศาสนาและปรัชญา) โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิก แสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทาง วิชาการ เชื่อมโยงความรู้และบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือนวัตกรรมซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคม และประชาคมโลก</p>	<p>เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจจาก เอกสารชั้นปฐม ภูมิ</p>
<p>6. ประกาศ คณะกรรมการการ อุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการ ยกระดับมาตรฐาน ภาษาอังกฤษใน สถาบันอุดมศึกษา</p>	<p>ข้อ 5 ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาจัดให้นิสิตนักศึกษาทุกคน ทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามแบบทดสอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาที่สถาบันสร้างขึ้น หรือที่เห็นสมควรจะนำมาใช้วัดประสิทธิภาพทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency) โดยสามารถเทียบเคียงผลกับ Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) หรือมาตรฐานอื่น เพื่อให้ทราบระดับความสามารถของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน และ</p>	<p>เก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์</p>

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วน เสียกับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	สถาบันอุดมศึกษาอาจพิจารณานำผลการทดสอบความรู้ทางภาษาอังกฤษบัณฑิตในใบรับรองผลการศึกษาหรือจัดทำเป็นประกาศนียบัตร โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป	
7. เป้าหมายการ พัฒนาในระดับชาติ และระดับสากลของ องค์การ สหประชาชาติ 17 เป้าหมาย	- เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานมีความ ครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน เสริม ความพยายามที่จะปกป้องและคุ้มครองมรดกทาง วัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก โดยเฉพาะ 5 P ได้แก่ คนและสังคม (People) ความมั่งคั่งและการเติบโต ทางเศรษฐกิจ (Prosperity) สิ่งแวดล้อม (Planet) สันติภาพและความสงบสุขเกี่ยวกับสันติภาพและสถาบัน ที่เข้มแข็ง (Peace) และหุ้นส่วนความร่วมมือ (Partnership) จำเป็นต้องอาศัยทักษะสมรรถนะ (Soft Skill) สร้างหลัก ประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสใน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อ 16.3 ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่าง ประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความ ยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน ข้อ 16.6 พัฒนาสถาบัน ที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และโปร่งใสในทุก ระดับ ข้อ 16.7 สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการ ตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมี ความเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ และข้อ 16.8 ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วม ของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันโลกาภิบาล	เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจ โดยใช้ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมเชิง ปฏิบัติการ การ ระดมความ คิดเห็น
8. กฎกระทรวง การจัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564	ข้อ 10 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามข้อ 3 (4) มีพันธกิจ หลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลัก ศาสนาผสานกับหลักวิชาการ โดยต้อง	เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจ โดยใช้ แบบสอบถาม

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
	<p>1) มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ ปัญญา และคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอน ที่ผสมผสานหลักศาสนากับหลักวิชาการ</p> <p>2) ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมโดยยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนา ให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนไป และสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาเป็นทางเลือกคู่กับหลักวิชาการของประเทศตะวันตก</p> <p>3) นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้นำสังคม โดยมุ่งพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา และพฤติกรรมของประชาชนเพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนในชาติ</p>	<p>แบบประเมินแบบสัมภาษณ์</p>
<p>9. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540</p>	<p>มาตรา 6 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริม และให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- พันธกิจ</p> <p>ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- วัตถุประสงค์</p> <p>1) ผลิตบัณฑิตที่เป็นคนดี มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มีความเป็นผู้นำและสร้างสังคมไทยให้เป็น “สังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้ และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาท”</p> <p>2) พัฒนาองค์ความรู้ ผลิตผลงานวิจัย และวิชาการสร้างสรรค์นวัตกรรม บูรณาการศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำพา</p>	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินแบบสัมภาษณ์</p>

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
	<p>สังคมด้วยองค์ความรู้บนวิถีธรรมตามศาสตร์สาขาของตน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโลกในที่สุด</p> <p>3) เผยแผ่ องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ด้านพระพุทธศาสนาที่แท้จริง ให้แก่พลเมืองโลก สืบสาน ส่งต่อ โดยศานตทายาทที่เข้มแข็ง แดกฉานในพระธรรมขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ให้ดำรงทรงไว้ในฐานะสมบัติที่ล้ำค่าของโลก</p> <p>4) บริการวิชาการ บริการสังคม ด้วยสรรพกำลัง และทุกองคาพยพของพระพุทธศาสนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เจริญวัฒนาสถาพร เป็นประจักษ์ชัดเจนต่อสังคมไทยและสังคมโลก</p> <p>5) สร้างพลวัตในการพัฒนามหาวิทยาลัยและเครือข่ายภาคีพุทธฯ ให้มีโครงสร้าง ระบบ และกระบวนการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เน้นการควบคุมกระบวนการสำคัญสู่ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสมประโยชน์</p>	
10. ผู้บริหาร/คณาจารย์ประจำหลักสูตร	<p>คุณลักษณะของนักศึกษา มีความสามารถร่วมงานกับผู้อื่น ความมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามวัฒนธรรมขององค์กร คุณธรรมและจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักเสียสละ รู้จักใช้หลักพุทธธรรมมาสร้างองค์ความรู้ได้ สร้างนวัตกรรมทางวิชาการได้</p>	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินแบบสัมภาษณ์</p>
11. ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต	<p>มีความสามารถและมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสื่อสารด้านภาษาอังกฤษได้และมีความรู้ทางภาษาบาลี ความสามารถในศาสตร์ของตน หรือสามารถทำงานได้หลายหน้าที่</p>	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินแบบสัมภาษณ์</p>

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วน เสียกับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
12. ศิษย์เก่า	ร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรทางด้านพระพุทธศาสนา ชุมชน และสังคมได้ สามารถสร้างเครือข่ายในนามศิษย์ เก่าและต่อยอดเครือข่ายทางสังคมภายในและ ต่างประเทศ	เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจ โดยใช้ แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่าง PLOs กับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วน
เสียของหลักสูตร

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร	PLO 1	PLO 2	PLO 3
1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีพ.ศ.2561 – 2580	P	P	M
2. ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)	P	M	P
3. นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570	P	M	P
4. กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	P	P	P
5. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565	F	F	F
6. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับ มาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา	F	P	M
7. เป้าหมายการพัฒนาในระดับชาติและระดับสากลขององค์การ สหประชาชาติ 17 เป้าหมาย	P	P	M
8. กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาพ.ศ. 2564	M	F	P
9. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540	P	P	F
10. ผู้บริหาร/คณาจารย์ประจำหลักสูตร	P	M	M
11. ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต	M	M	P
12. ศิษย์เก่า	P	F	M

หมายเหตุ F = Fully Fulfilled, M = Moderate Fulfilled, P = Partial Fulfilled

ภาคผนวก ค

ตารางกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายใน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
1. มหาวิทยาลัยและคณะ	1. ศึกษาจากเอกสาร/การสัมภาษณ์
2. อาจารย์ประจำหลักสูตร	2. การประชุมระดมสมอง
3. นักศึกษาที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย	3. ใช้แบบสอบถาม/สัมภาษณ์และ Focus group
กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
1. กระทรวงการอุดมศึกษา กกอ.	1. ประกาศข้อบังคับ/ศึกษาจากเอกสาร
2. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	2. ศึกษาจากเอกสารทางราชการ
3. ผู้ใช้บัณฑิต สถานประกอบการ นายจ้าง	3. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม/การสัมภาษณ์
4. เทศบาล ตำบล ศาลา อ้อมน้อย อ้อมใหญ่	4. ศึกษาจากเอกสาร/สำรวจ/การสัมภาษณ์
5. กลุ่มบุคคลอาศัยอยู่ในชุมชนโดยรอบมร.	5. การสัมภาษณ์
6. ศิษย์เก่า	6. ใช้แบบสอบถาม/การสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข

คำอธิบายรายวิชา / ชุดวิชาตามแนวทาง OBE

1. คำอธิบายรายวิชา / ชุดวิชา (Module)

1) รายวิชาพื้นฐานไม่นับหน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62101	<p>สัมมนาพุทธปรัชญา Seminar on Buddhist Philosophy</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนที่เกี่ยวกับความจริง (สัจธรรม) และหลักปฏิบัติ (จริยธรรม) ในพระพุทธศาสนาเช่น ความคิดเรื่องโลก มนุษย์ อนัตตา กรรม สังสารวัฏ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน เป็นต้น แล้ววิเคราะห์ด้วยการใช้เหตุผลตามวิธีของปรัชญา อภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ตรรกศาสตร์</p> <p>To study Buddhist teachings concerning truths and morality or ethics such as the concepts of the world, human beings, non-self, kamma, samsara or the round of rebirth, mind, mental factors, matters, Nibbana; analyzing those with reasoning by means of philosophy, metaphysics, epistemology, ethics, aesthetics and logics</p>	3 (3-0-6)
GS 62102	<p>สัมมนาปัญหาทางปรัชญา Seminar on Philosophical Problems</p> <p>วิเคราะห์ปัญหาทางปรัชญาครอบคลุมเนื้อหาอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ตรรกศาสตร์ ของสำนักต่างๆ ตั้งแต่อยู่ยุคโบราณ ถึงหลังนวยุค</p> <p>Analysis of philosophical problems covering knowledge areas of metaphysics, epistemology, ethics, aesthetics, and logics of different schools from ancient period to late postmodern era Do organize the completed lexicon for being impact and utilized to society.</p>	3 (3-0-6)
GS 62103	<p>ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาและปรัชญา Pali and English for the study of Buddhism and philosophy</p>	3 (3-0-6)

	<p>ศึกษาทักษะการอ่านและทำความเข้าใจตำราและบทความภาษาบาลีและภาษาอังกฤษในด้านพุทธศาสนาและปรัชญา สามารถสรุปเรื่องที่อ่าน อธิบายความและนำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับพุทธศาสนาและปรัชญาได้</p> <p>Reading skills and interpretation in contexts of texts and articles in Pali and English languages in Buddhism and philosophy, ability in summarizing, explaining, and presenting the reading contents and research results concerning Buddhism and philosophy</p>	
--	--	--

2) รายวิชาบังคับ

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62204	<p>สัมมนาสารัตถะในพระไตรปิฎก</p> <p>Seminar on Essential in Tipitaka</p> <p>การวิเคราะห์และอภิปรายเนื้อหาสำคัญของคำสอนทางพระพุทธศาสนา ในพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก</p> <p>Analysis and discussion of important contents of Buddhist teachings in Discipline and Discourse</p>	3 (3-0-6)
GS 62205	<p>ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน</p> <p>Theory and Practice of Meditation</p> <p>ศึกษาทฤษฎีและการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนววิสุทธิมรรคและมหาสติปัฏฐานสูตร สามารถบูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติ</p> <p>To study meditation theory, practice insight meditation according to Visuddhimagga and Mahasatipatthana Sutta, the theory and practice integrated</p>	3 (3-0-6)
GS 62206	<p>ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ</p> <p>Integrated Research Methodology</p> <p>ศึกษาระเบียบวิธีการวิจัย เน้นวิธีวิจัยเชิงพุทธศาสนาและปรัชญา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทั้งวิจัยพื้นฐานและวิจัยประยุกต์ ที่สอดคล้องกับหลักการทางพุทธศาสนาและปรัชญา รวมทั้งวิธีการศึกษาวิเคราะห์พุทธศาสนาและปรัชญาในรูปแบบต่าง ๆ เป็นวิธีวิจัยที่ครอบคลุมผสมผสานสหวิทยาการสาขาอื่น ๆ นักศึกษาต้องเสนอโครงร่างเพื่อการวิจัยไม่น้อยกว่า 3 ประเด็น ทั้งสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้</p>	3 (3-0-6)

	<p>To study quantitative and qualitative research methodology in Buddhism and philosophy, basic and applied research relevant to the principles of Buddhism and philosophy, analytical study of Buddhism and philosophy covering interdisciplinary, students have to propose a research proposal with not less than 3 headings and the research results can be applied in use concept and theory of research and research methodology emphasizing the Buddhist research in both quantitative and qualitative and also basic research and applied research for Buddhist study, integrating multi-sciences based on Buddhist Studies</p> <p>Research fieldwork being assigned, and submit research proposals not less than three chapters of research contents</p>	
--	--	--

3) รายวิชาเอก

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62307	<p>สัมมนาปรัชญาศิลปวัฒนธรรม Seminar on Philosophy of Arts and Culture</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและวิเคราะห์หลักปรัชญาจากขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีศิลปวัฒนธรรม สุภาษิต คำคม วิถีชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>Study concepts, theories and analyze philosophy from traditions, customs, arts and culture, proverbs, sayings, way of life, local wisdom.</p>	3 (3-0-6)
GS 62308	<p>สัมมนากระบวนทัศน์ทางปรัชญา Seminar on Philosophical Paradigm Digital for Propagation of Buddhism</p> <p>ศึกษาแนวคิดหลักของกระบวนทัศน์ทางปรัชญา โดยวิเคราะห์อภิปรายในเรื่องกระบวนทัศน์ทางปรัชญาในยุคต่าง ๆ ของประวัติปรัชญาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างยุคต่าง ๆ ทั้งในด้านการเมือง สังคมและการศึกษา เป็นต้น</p> <p>To study the main concepts of Philosophy by analyzing and discussing philosophical paradigm in different periods, to</p>	3 (3-0-6)

	compare similarity and dissimilarity of the concepts in different periods on politics, society and education	
GS 62309	<p>สัมมนาพุทธธรรมประยุกต์ Seminar on Applied Buddhadhamma</p> <p>ศึกษาพุทธธรรมเชิงประยุกต์ทั้งในด้านปริยัติและปฏิบัติ ยกประเด็นที่น่าสนใจมาวิเคราะห์ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพุทธธรรมกับวิทยาการสมัยใหม่ ให้เห็นบูรณาการทฤษฎี การปฏิบัติ ตลอดจนความสอดคล้องและความต่าง ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาสังคมและพัฒนามนุษย์ได้</p> <p>To study applied Buddhadhamma in theory and practice, analyse interesting contents and aspects to find the relation between Buddhism and modern sciences, and identify the integration of theory, practice, similarity and dissimilarity for application in social problem solving and human development</p>	3 (3-0-6)

4) รายวิชาเลือก

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62410	<p>การเขียนบทความวิชาการทางพุทธศาสนาและปรัชญา Writing academic articles on Buddhism and philosophy</p> <p>การเขียนบทความวิชาการบทความวิจัย รายงานการวิจัย รูปแบบการเขียนคู่มือวิทยานิพนธ์เชิงปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามรูปแบบและมาตรฐาน โดยเนื้อหาที่มีพื้นฐานมาจากพุทธศาสนาและปรัชญา สามารถตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ได้เกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>Writing academic articles, research articles, research reports, and action dissertation based on the standard format in the contents concerning Buddhism and Philosophy for publication in the qualified journals</p>	3 (3-0-6)
GS 62411	<p>สัมมนาปรัชญาการศึกษา Seminar on Philosophy of Education</p> <p>วิเคราะห์และอภิปรายปรัชญาการศึกษา ว่าด้วยเรื่องความหมายและจุดหมายของการศึกษา หลักปรัชญาที่เป็นพื้นฐานของการ ศึกษา อิทธิพลของปรัชญาการศึกษาที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิเคราะห์ระบบการศึกษา ปัญหาและแนวทางพัฒนา การศึกษาที่พึงประสงค์ เป็นต้น โดยคัดเลือกเอาแนวความคิดของนักปรัชญาการศึกษาที่สำคัญ ๆ ทั้ง</p>	3 (3-0-6)

	<p>ตะวันตกและตะวันออก มาวิเคราะห์ อภิปราย โดยเปรียบเทียบกับปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธ</p> <p>To analyze and discuss meanings, purposes, philosophy as the base of education, and influence of education philosophy towards social change, analyze education system, problems and ways to development, desirable education, select the education concepts of education philosophers in the West and the East for analyzing, discussing and comparing with Buddhist based educational philosophy</p>	
GS 62412	<p>สัมมนาอรรถปริวรรตศาสตร์</p> <p>Seminar on Hermeneutics</p> <p>วิเคราะห์การตีความหมาย วิธีการ รวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการตีความหมายของภาษา จากงานสำคัญของนักปรัชญาทั้งตะวันออกและตะวันตก ที่มีประเด็นสำคัญและมีความคิดริเริ่มสามารถนำไปต่อยอดความคิดทางวิชาการและประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันได้</p> <p>Analyze Hermeneutics, methods, and various rules used in interpreting the meaning of language. From the important works of both Eastern and Western philosophers that have important issues and have original ideas that can be used to further develop academic ideas and apply them in today's society</p>	3 (3-0-6)
GS 62413	<p>สัมมนาพุทธนวัตกรรม</p> <p>Seminar on Buddhist Innovation</p> <p>วิเคราะห์การพัฒนาการของพุทธนวัตกรรมในอดีตถึงปัจจุบัน คุณค่าของนวัตกรรม ที่เป็นประโยชน์แก่มนุษย์ในสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา ค่านิยมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา</p> <p>Analyze the development of Buddhist innovations from the past to the present. The value of innovation that are beneficial to humans in society, economy, religion, values in situations that are constantly changing.</p>	3 (3-0-6)
GS 62414	<p>สัมมนาปรัชญาสุวรรณภูมิ</p> <p>Seminar on Suvarnabhumi Philosophy</p>	3 (3-0-6)

	<p>สัมมนาสาระัตถะแห่งปรัชญาสุวรรณภูมิทั้ง 5 มิติ ได้แก่ 1) ภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ 2) การตั้งถิ่นฐาน การเมืองการปกครอง 3) การค้าและบริการ 4) เทคโนโลยีวิทยาการ และ 5) ศิลปวัฒนธรรม เน้นการเสริมสร้างสุนทรียะแห่งการดำรงชีวิตตามปรัชญาสุวรรณภูมิ วิทยาการแห่งปรัชญาสุวรรณภูมิเชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนและโลก การใช้ปรัชญาสุวรรณภูมิพัฒนาคุณภาพชีวิต บนฐานพระพุทธศาสนาให้นักศึกษาพัฒนาขึ้นเป็นองค์ความรู้จากปรัชญาสุวรรณภูมิ</p> <p>Seminar on essence of Suvarnabhumi philosophy in five aspects, namely, 1) topography, environment, and natural resources; 2) settlement, politics and government; 3) commerce and services; 4) technology and sciences or wisdom; and 5) arts and cultures emphasizing aesthetic enhancement in living based on Suvarnabhumi philosophy; Suvarnabhumi philosophical sciences and wisdom connecting Asian region and the world; applying Suvarnabhumi philosophy for improving quality of life based on Buddhism in order to have students develop as their body of knowledge</p>	
--	--	--

5) ดุษฎีนิพนธ์

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
GS 62515	ดุษฎีนิพนธ์ แผน 2.1 Dissertation Plan 2.1	36

ภาคผนวก ง

ตารางระบุความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (GA) กับผลลัพธ์
การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)

	PL01	PL02	PL03
GA1 มีความสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากพระไตรปิฎก	✓	✓	
GA2 มีความสามารถแก้ไขปัญหาแบบองค์รวมได้ด้วยวิธีบูรณาการ			✓
GA3 มีความสามารถตั้งองค์ธรรมในพระไตรปิฎกมาออกแบบระบบคิดให้เป็นหลักการปฏิบัติในสังคมได้	✓		
GA4 มีทักษะใช้สื่อเทคโนโลยีแก้ไขปัญหาทางศีลธรรมจริยธรรม		✓	✓
GA5 มีทักษะใช้สื่อเทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้จากการวิจัย			✓
GA6 มีคุณธรรมเสียสละแบ่งปันสิ่งของและให้คำแนะนำผู้อื่นอย่างมีระบบคิด			✓
GA7 มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมสังคมผ่านกระบวนการวิจัย			✓
GA8 รับผิดชอบต่อสังคมกล้าตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นบนฐานวิจัย			✓
GA9 เป็นนักบริหารจัดการปัญหาที่มีความเป็นกัลยาณมิตร นำเลื่อมใสด้วยพุทธศาสนวิธี		✓	✓
ผลรวมระหว่างคุณลักษณะ (GA) กับผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	✓	✓	✓

ภาคผนวก จ
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ๑๕๐๑/๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

เพื่อให้การปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เป็นไปตามกฎกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่องมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งบุคคลผู้มีรายนามต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ดังนี้

๑. ผศ.ดร.อุเทน ลาพิงค์	ประธานกรรมการ
๒. ผศ.ดร.โผน นามณี	กรรมการ
๓. ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี	กรรมการ
๔. พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร, รศ.ดร.	กรรมการกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการประชุมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและกฎระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการแก้ไขรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระเทพวชิรเมธี, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ๑๕๐๒ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

เพื่อให้การปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เป็นไปตามกฎกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่องมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งบุคคลผู้มีรายนามต่อไปนี้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) ดังนี้

๑. ศ.ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. รศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน	ผู้ทรงคุณวุฒิ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2563

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกันกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ ๕๒/๒๕๖๓ ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๔ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติอื่นใดในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“คณะ” หมายความว่า คณะหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะด้วย

“วิทยาลัย” หมายความว่า วิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในวิทยาเขตด้วย

“คณบดี” หมายความว่า คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยและคณบดีคณะ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการวิทยาลัย

“นักศึกษา” หมายความว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สารนิพนธ์” หมายความว่า รายงานการค้นคว้าวิจัยที่นักศึกษาทำขึ้นตามหลักสูตรปริญญาโท

“วิทยานิพนธ์” หมายความว่า รายงานการค้นคว้าวิจัยที่นักศึกษาทำขึ้นตามหลักสูตรปริญญาโท แผน ก แบบ ก ๑ และ แบบ ก ๒

“ดุชนิพนธ์” หมายความว่า รายงานการค้นคว้าวิจัยที่นักศึกษาทำขึ้นตามหลักสูตรปริญญาเอก แบบ ๑ หรือแบบ ๒

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลา ตลอดจนอัตราค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามระเบียบนี้ให้จัดทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยแล้วแต่กรณี

หมวด ๑

ระบบการจัดการศึกษา

ข้อ ๗ ให้มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศ

ให้หลักสูตรทุกหลักสูตรกำหนดเนื้อหาและสาระความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการวิจัยเป็นกลุ่มวิชาบังคับพื้นฐานแกนของหลักสูตรและกำหนดให้การอบรมกรรมฐานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นเงื่อนไขที่นักศึกษาต้องผ่านก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

ข้อ ๘ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามี ๔ ระดับ คือ

๘.๑ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๘.๒ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า

๘.๓ ระดับปริญญาโท เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๘.๔ ระดับปริญญาเอก เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่มีผลการเรียนดีมาก หรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า

ข้อ ๙ การจัดศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

มหาวิทยาลัยอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน โดยกำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตซึ่งมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคการศึกษาปกติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด

มหาวิทยาลัยอาจจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาภาคพิเศษ คือ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานอกเวลาราชการหรือนอกเวลาทำการของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๑๐ บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะใดจะจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาหรือหลักสูตรใด ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดตามข้อเสนอของสภาวิชาการ

วิทยาลัยอาจจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาหรือหลักสูตรซึ่งสภามหาวิทยาลัย กำหนดให้บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะจัดการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดตามข้อเสนอของ สภาวิชาการ

ให้วิทยาลัยรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่ออธิการบดีอย่างน้อยทุกภาคการศึกษา

หมวด ๒

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาและการรับเข้าศึกษา

ข้อ ๑๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

๑๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๑๑.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า

๑๑.๓ หลักสูตรปริญญาโท ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๑๑.๔ หลักสูตรปริญญาเอก ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่มี ผลการเรียนดีมากร หรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลการสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการ การอุดมศึกษากำหนด

บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะอาจกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาในแต่ละสาขาวิชาหรือเพิ่มเติมหลักสูตรตามที่เห็นสมควร

การกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาเพิ่มเติมตามวรรคสองให้ใช้บังคับแก่ผู้สมัครเข้าศึกษา ในสาขาวิชาหรือหลักสูตรนั้น ๆ ที่วิทยาลัยจัดการศึกษาด้วย

ข้อ ๑๒ การรับเข้าศึกษา

๑๒.๑ บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยจะพิจารณารับผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๑๑ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยการสอบคัดเลือก การคัดเลือก หรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๒ ในกรณีที่ผู้สมัครเข้าศึกษากำลังรอผลการศึกษาของวุฒิกการศึกษาที่ใช้สมัครเข้า ศึกษา การรับเข้าศึกษาจะมีผลสมบูรณ์ เมื่อผู้สมัครได้ส่งหลักฐานการสำเร็จการศึกษาของวุฒิกการศึกษานั้น ภายใต้อายุเวลาที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๓ นักศึกษาจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในเวลาเดียวกันไม่ได้

หมวด ๓

โครงสร้างหลักสูตรและระยะเวลาการศึกษา

ข้อ ๑๓ โครงสร้างหลักสูตร

๑๓.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

๑๓.๒ ปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก ๑ ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะกำหนด

แบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องทำสารนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต แต่ไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๑๓.๓ ปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ ๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำดุษฎีนิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี ต้องทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

ทั้งนี้ ดุษฎีนิพนธ์ตามแบบ ๑.๑ และแบบ ๑.๒ ต้องมีมาตรฐานและคุณภาพในระดับเดียวกัน

แบบ ๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำดุษฎีนิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แบบ ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี ต้องทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

ทั้งนี้ ดุษฎีนิพนธ์ตามแบบ ๒.๑ และ แบบ ๒.๒ ต้องมีมาตรฐานและคุณภาพในระดับเดียวกัน

ข้อ ๑๔ ระยะเวลาศึกษา

๑๔.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

๑๔.๒ ปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๕ ปีการศึกษา

๑๔.๓ ปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา ผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๖ ปีการศึกษา

หมวด ๔

การคิดหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต

ข้อ ๑๕ การคิดหน่วยกิต

๑๕.๑ รายวิชาภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๕.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๕.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๕.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๕.๕ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๖ การเทียบโอนหน่วยกิต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา หรือการค้นคว้าเพื่อทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์จากหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้แก่นักศึกษาตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต หากเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ให้เทียบโอนหน่วยกิตที่ได้ศึกษามาแล้วได้ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

หมวด ๕

การลงทะเบียนเรียนและการถอนรายวิชา

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาและลงทะเบียนสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต แต่ไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่นักศึกษามีหน่วยกิตเหลือสำหรับลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรน้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

การลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปกติสำหรับนักศึกษาที่ศึกษาแบบไม่เต็มเวลา ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนด

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ นักศึกษาอาจลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปกติ โดยมีจำนวนหน่วยกิตไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

ข้อ ๑๘ การลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัย กำหนดโดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ

ข้อ ๑๙ การลงทะเบียนเรียนรายวิชา

๑๙.๑ การลงทะเบียนเรียนรายวิชา ให้กระทำภายใน ๑ สัปดาห์ก่อนวันเปิดเรียนของแต่ละภาคการศึกษา หรือตามที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยกำหนด

๑๙.๒ การลงทะเบียนเรียนรายวิชาล่าช้าจะกระทำได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษานั้น

๑๙.๓ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยให้ไม่อาจลงทะเบียนเรียนรายวิชาภายในระยะเวลาที่กำหนด นักศึกษาอาจลงทะเบียนเรียนรายวิชาล่าช้ากว่า ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

ข้อ ๒๐ การลงทะเบียนเป็นผู้ร่วมฟังในรายวิชา นักศึกษาอาจลงทะเบียนเป็นผู้ร่วมฟังในรายวิชา แต่ละรายวิชาได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ประจำวิชาเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

ในกรณีที่รายวิชาใดจำกัดจำนวนผู้เข้าเรียน ให้พิจารณารับลงทะเบียนนักศึกษาเป็นผู้ร่วมฟังตามลำดับการลงทะเบียน

ข้อ ๒๑ การลงทะเบียนสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์

๒๑.๑ นักศึกษาจะลงทะเบียนสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๑.๒ นักศึกษาระดับปริญญาโทจะมีสิทธิลงทะเบียนและเสนอโครงร่างสารนิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ได้หลังจากศึกษาในรายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติและมีหน่วยกิตสอบได้สะสมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่ศึกษาในหลักสูตรซึ่งไม่ต้องเรียนรายวิชา

๒๑.๓ นักศึกษาระดับปริญญาเอกจะมีสิทธิลงทะเบียนและเสนอโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ได้หลังจากศึกษาในรายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติและมีหน่วยกิตสอบได้สะสมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่ศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาเอก แบบ ๑ ตามข้อ ๑๓.๓

ข้อ ๒๒ การขอเพิ่มรายวิชา การเปลี่ยนรายวิชา และการถอนรายวิชา

๒๒.๑ การขอเพิ่มรายวิชาหรือเปลี่ยนรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาหรือภายในสัปดาห์แรกของภาคฤดูร้อน โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

๒๒.๒ การขอถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๖ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษา หรือภายใน ๒ สัปดาห์แรกของการศึกษาภาคฤดูร้อน โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

ข้อ ๒๓ การย้ายสาขาวิชา

๒๓.๑ นักศึกษาอาจขอย้ายสาขาวิชาจากสาขาวิชาที่รับเข้าศึกษาครั้งแรกไปศึกษาในสาขาวิชาอื่นในระดับเดียวกันของมหาวิทยาลัยได้ โดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

๒๓.๒ การขอย้ายสาขาวิชาจะกระทำได้เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาในสาขาวิชาเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาและมีผลการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

๒๓.๓ นักศึกษาที่ขอย้ายสาขาวิชาจะต้องมีคุณสมบัติสำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่ขอย้ายเข้าไปศึกษา และกระทำได้ครั้งเดียวตลอดระยะเวลาการเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

๒๓.๔ การเทียบโอนผลการศึกษาในสาขาวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ย้ายไปศึกษาใหม่ ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

หมวด ๖

สถานภาพและการพ้นสถานภาพนักศึกษา

ข้อ ๒๔ ผู้สมัครเข้าศึกษาจะมีสถานภาพเป็นนักศึกษา เมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๒๕ นักศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยรับเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะมีสถานภาพเป็นนักศึกษาในสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๕.๑ นักศึกษาสามัญ หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา

๒๕.๒ นักศึกษาวิทยาทัศน์ หมายถึง นักศึกษาสามัญที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๕๐ ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๓.๐๐

เมื่อนักศึกษาวิทยาทัศน์ได้คะแนนเฉลี่ยสะสม ๓.๐๐ ขึ้นไปจะเปลี่ยนสถานภาพเป็นนักศึกษาสามัญ

๒๕.๓ นักศึกษาวิสามัญ หมายถึง นักศึกษาอื่น ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๒๖ การพ้นสถานภาพนักศึกษามีกรณีดังต่อไปนี้

๒๖.๑ มรณภาพหรือตาย

๒๖.๒ ลาออก

๒๖.๓ สำเร็จการศึกษา

๒๖.๔ ได้คะแนนเฉลี่ยรายภาคการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาไม่ถึง ๒.๕๐ หรือได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง ๒.๕๐

๒๖.๕ เป็นนักศึกษาวิทยาทัศน์ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง ๓.๐๐ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๒๖.๖ มีระยะเวลาศึกษาครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่สามารถสำเร็จการศึกษาและไม่ได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการศึกษา

๒๖.๗ เป็นนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทหรือหลักสูตรปริญญาเอกซึ่งไม่ได้รับอนุมัติโครงร่างสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์แล้วแต่กรณีจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยภายใน ๒ ปีการศึกษาแรกที่เข้าศึกษา เว้นแต่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่า การไม่ได้รับอนุมัติโครงร่างสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์นั้น เนื่องจากเหตุจำเป็นและสมควรผ่อนผันให้ยังไม่ต้องพ้นสถานภาพนักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาต้องได้รับอนุมัติโครงร่างสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ภายในภาคการศึกษาถัดไปจากภาคการศึกษาที่ครบกำหนดดังกล่าว

๒๖.๘ มีผลการสอบสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ไม่ผ่านและไม่ได้รับอนุญาตให้สอบแก้ตัว

๒๖.๙ มหาวิทยาลัยสั่งให้พ้นสถานภาพนักศึกษาในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรหรือใช้เอกสารอันเป็นเท็จในการสมัครเข้าศึกษา

(๒) ไม่ชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษา

(๓) กระทำผิดข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของบัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการสอบหรือวินัยนักศึกษา

หมวด ๗

การลาพักการศึกษา

ข้อ ๒๗ การลาพักการศึกษา

๒๗.๑ นักศึกษาอาจขอลาพักการศึกษาได้ เมื่อได้ศึกษาในหลักสูตรมาแล้วอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาและมีผลการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ โดยต้องยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อคณบดีหรือผู้อำนวยการภายใน ๖ สัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

๒๗.๒ นอกจากการลาพักการศึกษาตามข้อ ๒๗.๑ นักศึกษาอาจขอลาพักการศึกษาเป็นกรณีพิเศษได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ถูกเกณฑ์หรือระดมพลเข้ารับราชการทหารกองประจำการ
 (๒) เจ็บป่วยจนต้องพักรักษาตัวเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่า ๓ สัปดาห์ตามคำสั่งแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาล

(๓) มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่น โดยต้องแสดงเหตุผลหรือหลักฐานของเหตุจำเป็นนั้นได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อคณบดีหรือผู้อำนวยการภายใน ๓ สัปดาห์นับจากปรากฏเหตุของการลาพักการศึกษา แต่ไม่ช้ากว่าวันสุดท้ายของการเรียนในภาคการศึกษานั้น

๒๗.๓ การลาพักการศึกษาของนักศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

การอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๒๗.๑ และ ๒๗.๒ ให้กระทำได้ไม่เกินครั้งละ ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน ถ้านักศึกษายังมีความจำเป็นต้องขอลาพักการศึกษาต่อ ให้ยื่นคำร้องใหม่

๒๗.๔ ในกรณีที่นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

(๑) ให้นับระยะเวลาที่ลาพักการศึกษารวมเป็นเวลาศึกษาด้วย เว้นแต่นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๒๗.๒ (๓)

(๒) นักศึกษาต้องชำระค่ารักษาสถานภาพเป็นนักศึกษาทุกภาคการศึกษาในระหว่างลาพักการศึกษา

(๓) เมื่อจะกลับเข้าศึกษาใหม่ นักศึกษาต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดีหรือผู้อำนวยการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑ สัปดาห์

หมวด ๘

การวัดและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๘ การวัดผลการศึกษารายวิชาให้ใช้การสอบรายวิชา

การวัดผลการศึกษารายวิชาอาจใช้วิธีการอื่นหรือใช้การสอบรายวิชา ร่วมกับวิธีการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เป็นตามที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๒๙ นักศึกษาต้องได้รับการวัดและการประเมินผลการศึกษาตามที่อาจารย์ประจำรายวิชา กำหนด

ข้อ ๓๐ นักศึกษาต้องเข้าสอบรายวิชาทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน เว้นแต่รายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนเป็นผู้ร่วมฟังหรือรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนรายวิชา หรือรายวิชาที่วัดผลการศึกษาด้วยวิธีการอื่น หรือได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

กำหนดการสอบรายวิชาให้เป็นไปตามตารางสอบที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นในกรณีที่อาจารย์ประจำรายวิชากำหนดให้มีการสอบนอกตาราง โดยได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

นักศึกษาที่จะมีสิทธิเข้าสอบในแต่ละรายวิชาต้องมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ทั้งหมดของรายวิชานั้น เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

ข้อ ๓๑ การประเมินผลการศึกษา

๓๑.๑ การประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาจะกระทำเป็นสัญลักษณ์ซึ่งมีความหมายและค่าระดับคะแนน ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	๔.๐
B+	ดีมาก (Very Good)	๓.๕
B	ดี (Good)	๓.๐
C+	ดีพอใช้ (Fairly Good)	๒.๕
C	พอใช้ (Fair)	๒.๐
D+	อ่อน (Poor)	๑.๕
D	อ่อนมาก (Very Poor)	๑.๐
F	ผลการประเมินขั้นตก (Fail)	๐.๐

๓๑.๒ ในกรณีที่ไม่สามารถประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ตามข้อ ๓๑.๑ ให้กระทำเป็นสัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) สัญลักษณ์ I หมายถึง การวัดผลไม่สมบูรณ์ (Incomplete)
- (๒) สัญลักษณ์ IP หมายถึง การสอนยังไม่สิ้นสุด (In Progress)
- (๓) สัญลักษณ์ S หมายถึง ผลการประเมินเป็นที่พอใจ (Satisfactory)
- (๔) สัญลักษณ์ U หมายถึง ผลการประเมินไม่เป็นที่พอใจ (Unsatisfactory)
- (๕) สัญลักษณ์ V หมายถึง การร่วมฟัง (Visitor)
- (๖) สัญลักษณ์ W หมายถึง การถอนรายวิชาโดยได้รับอนุมัติ (Withdrawn)
- (๗) สัญลักษณ์ M หมายถึง การขาดสอบ (Missing)
- (๘) สัญลักษณ์ N หมายถึง ยังไม่ได้รับผลการประเมิน (No Report)
- (๙) สัญลักษณ์อื่นตามที่สภาวิชาการกำหนด

๓๑.๓ การให้สัญลักษณ์ A, B+, B, C+, C, D+, D หรือ F จะกระทำได้ในกรณีที่ป็นรายวิชาที่นักศึกษาเข้าสอบหรือมีผลงานที่ประเมินได้ตามค่าระดับคะแนน

๓๑.๔ การให้สัญลักษณ์ F นอกจากในกรณีตามข้อ ๓๑.๓ แล้ว จะกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) นักศึกษาขาดสอบ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอาจารย์ประจำรายวิชา
- (๒) นักศึกษาไม่มีสิทธิเข้าสอบ เนื่องจากมีเวลาศึกษาไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของเวลาศึกษาทั้งหมดของรายวิชานั้น

(๓) นักศึกษากระทำการทุจริตในการสอบ หรือกระทำความผิดระเบียบการสอบและได้รับการตัดสินให้สอบตกในรายวิชานั้น

(๔) เมื่อเปลี่ยนจากสัญลักษณ์ I ในกรณีที่ไม่มีผลการประเมินผลภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาถัดไปที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน

(๕) เมื่อเปลี่ยนจากสัญลักษณ์ M ในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถแสดงหลักฐานที่สมบูรณ์ในการขาดสอบได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาถัดไป

๓๑.๕ การให้สัญลักษณ์ I จะกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) นักศึกษามีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาศึกษาทั้งหมดของรายวิชานั้น แต่มิได้เข้าสอบเพราะป่วยหรือเหตุสุดวิสัยและได้รับอนุญาตจากคณบดีหรือผู้อำนวยการ

(๒) นักศึกษาปฏิบัติงานอันเป็นส่วนประกอบของรายวิชานั้นยังไม่สมบูรณ์

๓๑.๖ การให้สัญลักษณ์ IP จะกระทำได้เมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่หนึ่งที่นักศึกษาลงทะเบียนในรายวิชาที่มีการสอนหรือการทำงานต่อเนื่องกันไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษา

๓๑.๗ การให้สัญลักษณ์ S จะกระทำได้เมื่อผลการประเมินเป็นที่พอใจในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้ว่ามีการประเมินผลอย่างไม่เป็นค่าระดับคะแนนหรือกำหนดไว้ว่าไม่นับหน่วยกิต

(๒) ในการประเมินผลการทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ในแต่ละภาคการศึกษา

๓๑.๘ การให้สัญลักษณ์ U จะกระทำได้เมื่อผลการประเมินรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตหรือการทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ไม่เป็นที่พอใจ

๓๑.๙ การให้สัญลักษณ์ V จะกระทำได้ในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นผู้ร่วมฟังและอาจารย์ประจำรายวิชาเห็นว่าได้ให้ความสนใจต่อการเรียนอย่างเพียงพอ

๓๑.๑๐ การให้สัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนจะกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ถอนรายวิชานั้น

(๒) นักศึกษาป่วยก่อนที่การศึกษาในภาคการศึกษานั้นจะสิ้นสุดลงและยังป่วยอยู่จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเข้าสอบในบางรายวิชาหรือทั้งหมดได้ และอาจารย์ประจำวิชาเห็นว่า การศึกษาของนักศึกษาผู้นั้นขาดเนื้อหาส่วนที่สำคัญ

(๓) นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

(๔) นักศึกษาถูกสั่งพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้นด้วยเหตุผลอื่น นอกจากการกระทำความผิดระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการสอบที่ใช้บังคับอยู่

(๕) นักศึกษาได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนจากสัญลักษณ์ I ที่ได้ หากปรากฏว่าการป่วยหรือเหตุสุดวิสัยนั้นยังไม่สิ้นสุดภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคถัดไปที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน

(๖) อาจารย์ผู้สอนเห็นว่านักศึกษาไม่ได้ให้ความสนใจต่อการเรียนเพียงพอในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นผู้ร่วมฟัง

(๗) นักศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยผิดระเบียบหรือผิดเงื่อนไขของหลักสูตร

๓๑.๑๑ การให้สัญลักษณ์ M จะกระทำได้ในรายวิชาที่นักศึกษาขาดสอบ แต่ยังไม่สามารถแสดงหลักฐานที่สมบูรณ์ในการขาดสอบ

๓๑.๑๒ การให้สัญลักษณ์ N จะกระทำเฉพาะในรายวิชาที่ยังไม่ประเมินผลการศึกษาหรือรายวิชาที่ยังไม่ได้รับรายงานผลการประเมินการศึกษาตามระยะเวลาที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๓๒ การประเมินผลการศึกษา ให้กระทำเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๓ การประเมินผลสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ที่อยู่ระหว่างการเรียบเรียงให้ใช้สัญลักษณ์ IP (In Progress)

ข้อ ๓๔ การประเมินผลสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ที่ได้ทำเสร็จสมบูรณ์แล้วมี ๔ ระดับคือ ดีมาก (Very Good) ดี (Good) ผ่าน (Pass) ตก (Fail)

ข้อ ๓๕ การคำนวณค่าระดับคะแนน

๓๕.๑ การคำนวณค่าระดับคะแนนให้กระทำเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาและจะต้องประกาศผลให้แล้วเสร็จก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาถัดไป

๓๕.๒ การนับจำนวนหน่วยกิตเพื่อใช้ในการคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยให้คำนวณจากรายวิชาที่นับหน่วยกิตและมีการประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ A, B+, B, C+, C, D+, D หรือ F สำหรับรายวิชาที่ได้สัญลักษณ์ F ให้บันทึกผลการศึกษาในใบรายงานผลการศึกษาและนำจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้นมาคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยด้วย

๓๕.๓ การนับจำนวนหน่วยกิตสะสมของนักศึกษาเพื่อให้ครบหลักสูตรให้นับเฉพาะหน่วยกิตของรายวิชาที่สอบได้เท่านั้น

๓๕.๔ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยมี ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยรายภาคศึกษาให้คำนวณจากผลการศึกษาของนักศึกษาในภาคการศึกษานั้น โดยนำผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของทุกรายวิชาหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้น

(๒) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมให้คำนวณจากผลการศึกษาของนักศึกษาตั้งแต่เข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาสุดท้าย โดยนำรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของแต่ละรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมดหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมด

หมวด ๙

สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์

ข้อ ๓๖ การเสนอและการสอบโครงร่าง สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๓๗ การสอบสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ ระยะเวลาที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๓๘ รูปแบบของสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๓๙ ภาษาที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ของแต่ละสาขาวิชาหรือ หลักสูตร ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะกำหนด

ข้อ ๔๐ ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์เป็นของนักศึกษา เว้นแต่การศึกษา การค้นคว้า การทดลอง หรือการวิจัยเพื่อการทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ ทั้งหมดหรือบางส่วน ได้ใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ สถานที่ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของ มหาวิทยาลัยหรือได้รับเงินทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยหรืออาจารย์ที่ปรึกษา ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัย

หมวด ๑๐

การสำเร็จการศึกษาและการให้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร

ข้อ ๔๑ เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

๔๑.๑ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ศึกษาครบตาม จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

๔๑.๒ ระดับปริญญาโท แผน ก แบบ ก ๑

(๑) เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบวิทยานิพนธ์จากคณะกรรมการที่ บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยการสอบวิทยานิพนธ์เป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

(๒) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อย ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการ การอุดมศึกษา

๔๑.๓ ระดับปริญญาโท แผน ก แบบ ก ๒

(๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๒) เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบวิทยานิพนธ์จากคณะกรรมการที่ บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัย แต่งตั้ง โดยการสอบวิทยานิพนธ์เป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

(๓) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อย ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการ การอุดมศึกษา หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการ โดยบทความที่น่าเสนอฉบับสมบูรณ์ได้รับการตีพิมพ์รายงาน สืบเนื่องจากการประชุมวิชาการดังกล่าว

๔๑.๔ ระดับปริญญาโท แผน ข

(๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๒) สอบผ่านการสอบประมวลความรู้ ในสาขาวิชา พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย

(๓) เสนอสารนิพนธ์และสอบผ่านการสอบสารนิพนธ์ จากคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะแต่งตั้ง โดยการสอบวิทยานิพนธ์เป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

(๔) สารนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของสารนิพนธ์ให้เผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สามารถสืบค้นได้

๔๑.๕ ระดับปริญญาเอก แบบ ๑

(๑) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ

(๒) เสนอดุษฎีนิพนธ์และสอบผ่านการสอบดุษฎีนิพนธ์ โดยคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยแต่งตั้งซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยการสอบดุษฎีนิพนธ์เป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

(๓) ผลงานดุษฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา อย่างน้อย ๒ เรื่อง

๔๑.๖ ระดับปริญญาเอก แบบ ๒

(๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๒) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ

(๓) เสนอดุษฎีนิพนธ์และสอบผ่านการสอบดุษฎีนิพนธ์ โดยคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะ หรือวิทยาลัยแต่งตั้งซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยการสอบดุษฎีนิพนธ์เป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

(๔) ผลงานดุษฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา

ข้อ ๔๒ การให้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร นักศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๔๒.๑ ผ่านเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามข้อ ๔๑ และได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของหลักสูตรครบถ้วนแล้ว

๔๒.๒ มีความประพฤติเหมาะสมแก่ปริญญาหรือประกาศนียบัตรที่จะได้รับ

๔๒.๓ ไม่มีหนี้สินค้างชำระกับมหาวิทยาลัย

๔๒.๔ ผ่านการอบรมกรรมฐานภาคปฏิบัติตามระเบียบมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔๓ นักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔๒ มีสิทธิขอรับปริญญาหรือประกาศนียบัตร โดยต้องยื่นคำร้องขอรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด มิฉะนั้นจะต้องเสียค่าปรับและอาจไม่ได้รับการเสนอชื่อต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติปริญญาหรือประกาศนียบัตรในปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

ข้อ ๔๔ ให้คณบดีหรือผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย เสนอรายชื่อนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔๒ เป็นผู้สมควรได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอสภาวิชาการ พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติปริญญาหรือประกาศนียบัตร

หมวด ๑๑

ค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ข้อ ๔๕ ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ได้แก่ ค่าบำรุงการศึกษา ค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนดโดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ

ข้อ ๔๖ ให้นักศึกษาชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาภายในระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น นักศึกษาอาจยื่นคำร้องขอเลื่อนกำหนดการชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือขอม่อนชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นงวดต่ออธิการบดีผ่านคณบดีหรือผู้อำนวยการ เพื่อพิจารณาอนุมัติ

นักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้เลื่อนกำหนดการชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือขอม่อนชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นงวดต้องชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาภายในระยะเวลาที่เลื่อนออกไปหรือตามงวดแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ นักศึกษาต้องชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้ครบถ้วนก่อนสอบปลายภาคการศึกษา

ข้อ ๔๗ มหาวิทยาลัยอาจพิจารณาให้ทุนการศึกษาบางส่วนหรือทั้งหมดแก่นักศึกษา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มหาวิทยาลัยกำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๘ นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๓ ให้ใช้ระเบียบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ หรือระเบียบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อไปแล้วแต่กรณี เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อ ๔๙ ในกรณีที่มีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงส่วนงานซึ่งจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาหรือหลักสูตรใดจากบัณฑิตวิทยาลัยเป็นคณะใดคณะหนึ่งหรือจากคณะใดคณะหนึ่งเป็นคณะอื่นหรือบัณฑิตวิทยาลัยก่อนประกาศใช้ระเบียบนี้ แต่ยังคงดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยเสนอสภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบตามลำดับ เมื่อสภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบแล้ว ให้คณบดีซึ่งจัดการศึกษาอยู่เดิมและคณบดีซึ่งจะจัดการศึกษาต่อไปร่วมกันจัดให้มีการส่งมอบงาน เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาหรือหลักสูตรนั้นเป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่วิทยาลัยใดไม่มีคณะกรรมการประจำวิทยาลัย หากเป็นวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในวิทยาเขต ให้คณะกรรมการวิทยาเขตทำหน้าที่ตามระเบียบนี้แทนคณะกรรมการวิทยาลัย หากเป็นวิทยาลัยที่มีได้ตั้งอยู่ในวิทยาเขต ให้อธิการบดีแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ตามระเบียบนี้แทนคณะกรรมการวิทยาลัยเป็นรายวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

อупนายกสภามหาวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

